

Vėl 150 lietuvačių išvežė į Kazachstaną

Lietuvoje gyventojai mažėja, o Kazachstane auga.
- Brooklyno komunisteliai rengiasi į Lietuvą.

Antradienį, birželio 16 dieną, iš Vilniaus vėl išėjo traukinys su 150 lietuvačių, komsomolo komandiruočių į Kazachstaną n u o l a t i n i a m darbui. Šįmet tai yra jau trečia tokia grupė, išsiunčiama vis į tą patį Kazachstaną. Nenuostabu, kad Kazachstane gyventojų skaičius nuo 1939 metų padidėjo apie 50%, o Lietuvoje net dabar, 12-14 metų po karo, gyventojų prieauglio nėra, nepaisant infiltracijos iš Rusijos.

Pirmaisiais — antraisiais tokių jaunimo išsiuntimų metais tarp išsiunčiamųjų būdavo minima daug rusiškų pavardžių. (Nors tik nedidelę pavardžių viešai tepaminėdavo, bet paminėtųjų tarpe būdavo beveik vienodai rusiškų ir lietuviškų pavardžių). Dabar iš 150 išsiunčiamųjų paminėtos tik keturios, visos lietuviškos ir visos geros darbininkės, ne atliekamos bedarbės, neturincios kur dingti.

Kazachstanu Sovietija irgi vežasi Ameriką: steigia "tautų tirpymo katilą" veikiantį net greičiau, kaip Amerikoje... Tuo pačiu metu lieja ašaras, kad anksčiau iš Lietuvos žmonės turėję emigruoti į tolimus kraštus, o dabar... nesą jokios emigracijos...

TEBESKELBIA TARDYMO PROTOKOLUS

Birželio 10, 11 ir 12 d. sovietinė Tiesa Vilniuje toliau skelbė kapitono Viliaus tardymo protokolą, kuriame kalbama apie pasirengimus tęsti ginkluotą pasipriešinimą bolševikams jiems antrą kartą okupavus Lietuvą. Minima eilė to meto Lietuvos Laisvės Kovotojų vadų. Tendencija — įrodyti, kad pasipriešinimas buvo organizuojamas vokiečių šnipų-diversantų mokyklose, taigi kovotojai buvo paprasčiausiai vokiečių agentai. Nors ir neįtikimai, tardyme siekta tą etiketę prikabinti ir eilei visuomenininkų, tiesiogiai kovose nedalyvavusių, kaip kun. Baltutis, Ivinskis, Pajaujis, Fledžins-

kis ir kt. Tačiau pabaigoje užfiksuota, kad Valiukėnas (Antanas) jau 1945 m. kovo mėnesį sutaręs su Viliu šifra ir prašęs duoti žinių radijo siųstuvu iš Lietuvos tikslu painformuoti ne vokiečius, o amerikiečius ir anglus.

Iš skelbiamo teksto aiškėja, kad kapitonas Vilius su 13 kitų per frontą į Lietuvą vykusių asmenų buvo suimtas 1945 metų gegužės 3 dieną, tai yra, 5 dienas prieš vokiečių kapituliaciją. Pas Valiukėną, kuris buvo suimtas vėliau, buvęs rastas Viliaus paruoštas šifras radijo ryšiui. Viliaus parodymai duoti tik tų metų rudenį, po Valiukėno suėmimo.

Tų tardymo užrašų skelbimo tikslą rodo Tiesos uždėta antraštė: "Su hitlerininkais prieš liaudį. Taip buvo organizuojamos banditinės gaujos". Iš teksto atidžiau skaitantiems ir Lietuvoje negalės būti nematoma, jog stengiasi kovoti prieš okupantus, o ne prieš liaudį, ir kad pagalbos ieškota ten, kur ji tuo metu galėjo būti pasiekama.

BIRBYNYS SU KANKLĖMIS SIUNČIA Į VIENĄ

Kremliaus organizuojamam "jaunimo festivalin" Vienoje iš Vilniaus siunčiamas birbinių-kanklių sekstetas, vadovaujamas Vlodo Bartusevičiaus, universitetinio liaudies ansamblio vadovo. Seksteto dalyviai birbynininkai: Antanas Raudonis, Pranas Budrius, Antanas Jonušas, kanklininkai: Daiva Kubiliūtė, Nijolė Vaitkevičiūtė ir Romas Ožolas. Be to, dalyvaus ir jaunas solistas tenoras Virgilijus Noreika.

BONOSKIUI APRODINĖJO LIETUVĄ

Šio šimtmečio pradžioje iš Šiaulių Amerikon atvykusio Jono Baranausko ir Barboros Mačiulytės Baranauskienės sūnus Feliksas Bonosky buvo vežiojamas po Lietuvą beveik dvi savaites (nuo birželio 8 iki 19) ir jau tenai neva sakėsi esąs

"nustebintas nepaprastu Lietuvos pasikeitimu" (o mato pirmą kartą!).

Šiauliuose jam buvo suorganizuotas pasimatymas net ir su giminėmis — puseserėmis. Lietuvoje jam rašytojų vadai rodė pačius gražiausius ir geriausius dalykus (jų tarpe net ir Palangos bei Nidos pajūrio kopas), reprezentuoja n e i u s d a b a r t i n e Lietuvą, ir nuo hitlerininku-esesininkų žuvusiųjų žmonių ir keturių 1927 metais sušaudytų komunistų kapus-paminklus, kurie turėjo reprezentuoti "Lietuvos praeitį".

Nors tas "Amerikos rašytojų atstovas" be vertėjo ir negalėjo susikalbėti, bet pažadėjo grįžęs labai daug rašyti apie nepaprastą Lietuvos pažangą ir laimę.

LAUKIA EKSKURSIJOS IŠ BROOKLYNO

Kai kurių brukliniškių "laisviečių" giminės Lietuvoje jau pasigyrė savo pažįstamiems, kad šią vasarą, tuoj po Amerikos parodos Maskvoj atidarymo, į Lietuvą atvyks apie 20 asmenų ekskursija iš Brooklyno ir kitų vietų. Ekskursantai važiuosia neva pasižiūrėti, kaip Maskvoj atrodė Amerikos paroda, o paskui užsukia Lietuvon. Čia ekskursantai tuo tarpu nesigarsina su ta savo kelione, bet ruošiasi labai atsidėję.

(LNA)

DU LIETUVIAI PABĖGO IŠ SOVIETŲ VERGIJOS

Iš St. John, New Fundland, UPI praneša, kad du laivo "Nemunas" jūreiviai — Bertoldas Virbis ir Adolfas Plonis — nuvykę miestą atgabenti įgulai maisto, nebegrižo į laivą. Šis Klaipešos žvejų laivas jau šešios savaitės žvejoja Kanados pakrantėse.

Rusų ambasados atstovas kreipėsi į Kanados vyriausybę, reikalaujamas pabėgusius jūrininkus areštuoti

ir perduoti laivo kapitonui, nes, esą, jie pabėgdami pavogę 1960 dol.

SOVIETŲ ZONOS KARINĖS JĖGOS

Vakarų Vokietijos gynybos ministerijos žiniomis, sovietinėje Vokietijos zonoje yra 20 labai gerai paruoštų rusų kovos divizijų su 7500 tankų, 8000 patrankų ir 800 kovos lėktuvų.

Zonos vokiškoji "tautinė liaudies armija" turinti 110,000 aktyvių karių ir 120,000 atsarginių. Į "liaudies milicijos" įmonių kovos grupes yra suorganizuota 250,000 vyrų, kurie apginkluoti sunkiais ir lengvaisiais pėstininkų ginklais. Be to, pasienio ir paruošties policija siekianti 70,000 vyrų.

Zonos "tautinė liaudies armija" su 2000 patrankų, 1500 tankų, 200 lėktuvų ir 100 karo laivų yra ginkluota ne pačiais moderniaisiais, bet ir ne pasenusiais ginklais, kurie palaipsniui keičiami naujesniais. Ši armija esanti ištikima taikos ir gal net karo metu, tačiau sovietai ja nevysiškai pasitiki ir karo atveju ji turėtų kovoti tik konvenciniais ginklais, o tuo tarpu 20 rusų divizijų turi pačius moderniausius ginklus.

KAIREJE: Stirnų džiaugsmas Rūdninkų girioje, Lietuvoje.
Nuotrauka K. Giniūno

Chicagoje įvyko pasitarimas krepšinininkų išvykos į Pietų Amerikos kraštus reikalais. Dalyviai J. Pakel vadovaujamoje Chicago Savings and Loan Ass'n. patalpose. Sėdi iš kairės: L. Šimutis, J. Bačiūnas, J. Pakel, S. Balzekas, Sr. Stovi; V. Adamkavičius, J. Pronskus, E. Sulaitis ir P. Petrutis.
Nuotrauka V. Noreikos.

TARĖSI LIETUVIŲ SPORTININKŲ IŠVYKOS Į PIETŲ AMERIKĄ REIKALAIS

Chicago, kuri dar mažiausiai prisidėjo prie kelionės finansavimo, pažadėjo pagalbą.

Birželio mėn. 18 d. Chicago Savings and Loan Association patalpose įvyko Šiaurės Amerikos lietuvių krepšinininkų Pietų Amerikon išvykos organizatorių, Chicago prekybos ir spaudos atstovų pokalbis šios išvykos reikalais.

Čia susirinko 10 žmonių, kurie pradžioje buvo skaniai pavaišinti pačio šeimninko, bendrovės prezidento John Pakel. Po užkandžio buvo eita prie konkrečių reikalų. Pirmasis čia žodį tarė vienas iš išvykos organizatorių Valdas Adamkavičius, dalyvius supažindindamas su jau nuveiktais ir artimoje ateityje numatytais užsimojimais, liečiančiais krepšinininkų žygį į Pietų Ameriką.

Kalbėtojas čia parodė daug iškarpu, prisiųstų iš Pietų Amerikoje išeinančių vietinių dienraščių, kurie jau kuris laikas talpina didžiulėmis antraštėmis papuoštus straipsnius bei nuotraukas apie lietuvių krepšinininkų atvykimą. Jis taip pat sustojo ir ties piniginiiais klausimais, kurie iki šios dienos dar vis nėra išspręsti, ir kvietė visus lietuvius prisidėti sava auka. Ypatinai prašė padėti chicagiečiams, nes jie iki šiol mažiausiai yra šioje srityje pagelbėję.

Taip pat Adamkavičius pranešė apie leidžiamą informacinį leidinį ispanų kalba, kuris krepšinininkų bus plačiai paskleistas Pietų Amerikos gyventojų tarpe. Be to, painformavo ir apie iš Chicago miesto burmistro Daley gautą pranešimą, kuriuo jis lietuvius sportininkus skiria savo ambasadoriais Pietų Amerikoje.

Kitas iš išvykos organizatorių — Petras Petrutis, papildydamas pirmojo mintis, pabrėžė šio žygio reikšmin-

umą, nes išvyka turės ne tik sportinės, bet ir politinės reikšmės. Visuose Pietų Amerikos kraštuose jau dabar rodomas dėmesys ir mūsų sportininkus yra pažadėję priimti žymieji tų kraštų vyrai. Jis taip pat pacitavo Venezuelos lietuvių laišką iš kurio paaiškėjo — kaip nuširdžiai to krašto lietuviai rengiasi krepšinininkų sutikimui.

Po šių pranešimų vyko diskusijos dėl praktiškų išvykos klausimų, o ypatinai dėl jai pakankamo lėšų kiekio sukėlimo. Čia nemaža pasiūlymų pateikė Draugo vyr. redakt. Leonardas Šimutis, kuris pabrėžė, jog lietuvių organizacijos ar prekybininkai galėtų čia pagelbėti, nuperkant krepšinininkams uniformas, finansuojant informacinio leidinio išleidimą, padengiant dovanų reprezentaciniam s reikalams įsigyjimą ir pan.

Finansininkas John Pakel, pažadėjęs 150 dol. auką, pridėjo, jog į išvykos rėmimo darbą reikėtų įtraukti galimai daugiau vietinių lietuvių ir nurodė būdus —

Nukelta į 5 psl.

"Kultūrinių" mainų su pavergta Lietuva "pionierius"

- Sveikinu, sveikinu p. Tysliava, "Vienybėje" vieningai dar daug ką galėsime padaryti...

Published semi-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILTIS, Inc. (Non-profit), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio. Telephone:

HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday.

Editor-in-Chief: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio.

Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1915. Single copy — 10 cents.

Dukart savaitinis, leidžiamas VILTIES, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radijo D-jos (Inkorp. ne pelnui), 6907 Superior Ave., Cleveland 3, Ohio.

Telefonas: HEnderson 1-6344. Išėina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Vyr. redaktorius: Balys Gaidžiūnas.

Antros klasės siuntos privilegija suteikta Clevelande, Ohio.

Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Įsteigtas 1915 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

Redaktoriai: Vyt. Gedgaudas ir J. P. Palukaitis.

REDAKCIJĖ KOLEGIJA:

P. Bastys (Toronto), E. Čekienė (Woodhaven), R. Mieželis (Chicago), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Ar leistina taip fantazuoti?

Visi laikraščiai, jų tarpe ir Dirva, prieš kiek laiko įdėjo prof. K. Pakšto samprotavimus apie "atsarginės Lietuvos" kūrimo galimybes Britų Hondurė. Buvo paskui ir kritiškų atsiliepimų, kurie kiekvienam atviromis akimis į dalykus žiūrinčiam, berods, galėjo išaiškinti to sumanymo perspektyvas.

Ką gi, prof. Pakštas, kadai raginę pasukti laikrodį šimtą metų pirmyn, dabar, atrodo, kalbina sukti laikrodį kokį šimtą metų atgal... Nes modernioji kolonizacija kaip tik prasidėjo maždaug prieš šimtą metų ir dabar jau susilaukė savo likvidacijos meto. O mes tik dabar bandytumėm tą pradėti, ir netgi būdami patys išblokšti iš savos bazės... Valia, žinoma, klubuose prie stiklėlio ar kavos puodelio ir tokius dalykus pasvajoti. Bet kažin ar ne pavojinga skleisti tas iliuzijas tarp padėties nežinančiųjų, kuriems jos gali pasirodyti esančios lyg ir realus dalykas. Juk tai suvedžiojimas.

Štai Australijos Mūsų Pastogėje gegužės 8 d. yra išspausdintas J. Tautvydo rašinys, kuriame teigiama, esą "Amerikoje jau yra įsikūrę nemaža klubų, kurie pritaria tokios atsarginės Lietuvos kūrimui", "o Brazilijoje yra apsisprendusios net 7 liet. organizacijos, kurios pritarė tokiam kompaktiniam lietuvių persikėlimui į vieną vietą".

Idomu, ką iš tikrųjų reiškia "nemaža klubų" ir "7 liet. organizacijos"? Kiek jose žmonių? Kiek jie turi kapitalo? Kiek jų tarpe tokių, kurie ne tik "pritarė", bet ir patys kraustyti į Hondurą? Kiek jų tarpe tokių, kurie turi supratimo apie gyvulininkystę, vištų ūkį ar kakavos auginimą? Juk tuose "Atžalos klubuose" tuo tarpu bene daugiausia sukasi tik kai kurių Washingtono įstaigų tarnautojai... O straipsnyje aiškiai pasakyta, kad "Pirmieji kolonistai galėtų verstis gyvulininkyste, vištų ūkiu ir kakavos auginimu".

Apie įsikūrimo kapitalą sakoma, kad "Su ketvirčiu milijono koleriu, esą, būtų galima įkurdinti apie 250 šeimų". Vadinasi, skaičiuojama, kad šeimai įsikurti pakanka maždaug 1000 dolerių. Gal gi ten ir galima įsigyti kakavos daržą ar būrį vištų už tokią sumą, bet trobesių prasme tai jau tikrai tektų sukti laikrodį ne šimtą, o kokius 5000 metų atgal...

O dabar žiūrėkim, kaip ta 250 šeimų kolonija (apie 1000 žmonių kaimelis iš lapų supintose palapinėse) a u g t ū: "Atvykstant naujiems ateiviams, supran-

tama, steigtusi miestelis su visomis valstiaus institucijomis. Čia atsirastų [Imtų ir atsirastų! V. R.], jau ir lietuviškoji progimnazija... atsirastų kultūrinės institucijos: radijas, laikraščiai, sava bažnyčia. Dar paaugus lietuvių gyventojų skaičiui, būtų pradėta rūpintis jau teritorine autonomija [O kodėl autonomija "neatsirastų", kaip ir progimnazija su bažnyčia. V. R.]. Po desėtko ar kito metų galima būtų jau įsteigti ir lietuviškas universitetas. Tatai būtų trečioji įsikūrimo fazė su apie 60,000 gyventojų. Tokiam gyventojų skaičiui esant, esą, jau būtų galima turėti nedidelį laivyną, gau-

Park Lawn Cemetery kapinės, kur praėjusią savaitę buvo palaidotas min. V. Gylys.

ti plačias autonomines teises ir įstoti į Jungt. Tautų organizaciją (!) Krašto sostinėje jau būtų galima turėti operos ir dramos teatrus. Ilgainiui ši mažutė Lietuva galėtų pasiekti 400,000 gyventojų skaičiaus, o vykdamas krašto industrializaciją, galima būtų tilpti ir trigubai daugiau".

Kai tokios fantazijos spausdinamos kuriame iš čionykščių, Jungtinių Valstijų laikraščiu, tai tik pakraipom galvas ir paliekam, nes žinom gi, kad neskaitydamas pasvajojimų tabako dienų debesyse, nieko apčiuopiamesnio nėra. Bet kituose kraštuose perspausdinant, kažin ar nevertėtų pridėti paaiškinimą, kad tai yra, sakysim, kieno nors pirmieji bandymai "moksliškai fikcijos" žanro literatūros srityje... V. Rastenis

V. Gylio laidotuvėse

Atskridęs į generalinio konsulo V. Gylio laidotuves, konsulas dr. P. Daužvardis kapuose pasakytų savo kalbą pažymėję, kad velionis buvo didelis valstybininkas ir diplomatas, atstovavęs Lietuvą daugelyje valstybių, kur ejo generalinio konsulo ar įgalioto ministerio pareigas. Jo tarnyba buvo nelengva, tačiau pasiimtas pareigas atliko iš širdies Lietuvai. Jo mirtis įvyko skaudžiose mūsų valstybės valandose ir įbloškė mus į liūdesį. Mes ilgai ilgai jį miuėsim, ir jis liks gyviesiems gražiu pavyzdžiu kovoje dėl Lietuvos laisvės. Tebūna lengva šio draugingo krašto žemė, priglaudusi amžinatinį jo palaikimą. Jei audra, kartais išverčia stulpą, reikia ieškoti naujo. Tą naują

stulpą statykime rimtai apgalvoję, kad nesugriautume to namo. Žvelkime į reikalingą lietuviškai, valstybiškai ir blaiviai.

Po Dr. P. Daužvardžio kalbėjęs KLB Krašto valdybos pirmininkas V. Meilus išreiškė apgailėstą dėl netekimo Lietuvos tęstinumo simbolio ir konsulo savo kraštui.

Angliškai kalbėjo senas velionio draugas Estijos konsulas J. E. Markus ir Ontario parlamento liberalų partijos narys Andy Thomson.

K. Kalendra artimųjų ir bendrai visų lietuvių vardu išreiškė ponai V. Gylienei užuojautą, trumpai sustodamas ties velionio asmeniu ir jo nuveiktais darbais.

NEPATINKA LINKSMA NUOTAIKA

Leiskite atkreipti Dirvos skaitytojų dėmesį į tai, kad ALT Š-gos seimo banketo aprašyme įterptas pastebėjimas jog "P. Grigaičio pasirašytas sveikinimas labai pralinksmino banketo dalyvius", labai nepatiko Naujienų apžvalgininkui, tai yra pačiam P. Grigaičiui.

Aš buvau tame bankete ir norėčiau paaiškinti, kad ten nebuvo laiko visus sveikinimus ir padėkas bei kitokius raštus išsiaiškinti. Taigi ir ALT raštas ten buvo pamirštas, kaip vienas iš laiškų gautų su sveikinimais ir linkėjimais, tik nurodžius, kad tai iš ALT ir kad pasirašyta dr. P. Grigaičio. Būdamas įpratęs gero žodžio tautininkų adresu iš P. Grigaičio negirdėti, išgirdę jo vardą tarp seimo sveikintųjų ir linkėtojų, banketo dalyviai, žinoma, gana linksmai nusiteikę ir daugelis net apygarsiai išreiškė tą pasitenkinimą.

Nesuprantu, kodėl P. Grigaitis dėl to piktinasi ir taip smulkmeniškai aiškina. Nejaugi išgirdus jo vardą, turi kilti tik "verksmas ir dantų griežimas"?

Seimo dalyvis iš Detroito.

SIGNALAS ALT IŽDO GLOBĖJAMS

ALT sekretorius per savo Naujienas štai kaip reaguoja į Dirvoje įdėtą ALT Vykdomojo Komiteto vicepirmininko pranešimą ALT Sąjungos seimui: "Ignorancija... pikta valia... pilnas netikslumų, prasilenkimų su tiesa ir prasimanymų... skelbia aiškiai netiesa... jo pasaka prasilenkia su faktais. Praliesime jo fantazijas... aiškus melas... melas ir pikta insinuacija... paprastas šmeižtas". Visa tai sudėta vienos skilties atsiliepime.

Tai yra įprastas atsispaudymas, kai tik kas nors bent kiek kritiškai atsiliepia apie ALT Vykdomąjį Komitetą. Bet vienas dalykas to atsispaudymo tai neturėtų būti užmirštas. Būtent, Naujienos primena, kad Vykdomojo Komiteto kelionių išlaidos esančios ALT išdo globėjų žinioje, kurie, esą, finansines atskaitas peržiūri ir patikrina.

Jeigu taip yra, tai tie ALT išdo globėjai tepasirengia ateinančio ALT suvažiavimo programa taip peržiūrėti patikrinti tas apskaitas, ir atsakyti viešai visuomenėje jau labai stipriai parūpusį klausimą: kaip gi ten iš tikrųjų yra su tomis kelionių, reprezentacijų, sveikinimų ir kitų žygių išlaidomis? Pavyzdžiui, kiek kaštuoja "žygis į Washingtoną", ir iš ko ta kaina susidaro? Kodėl ji tokia, o ne kitokia? Kokios naudos gaunama už tą kainą? Kiek kaštuoja sekretoriaus kelionė į Los Angeles ir kiek, sakysim, į Cicerą, III? Kiek kaštuoja ALT išdai, sakysim, ALT pirmininko pasveikinimas PLB seimui? Kokia iš to nauda Lietuvos laisvės reikalui? Galų gale, ką gi dirba vadinamasis techninis ALT sekretorius už 60 ar 70 dolerių savaitę, jeigu jis tikrai nėra apkraunamas darbu Naujienoms? Ir ką dirba kita samdoma ALT tarnautoja, Informacijos Centro Direktorė?

Pasirenkite, gerbiamieji, išdo globėjai bent kartą atlikti savo pareigą kaip pridera. O tai - matot, kažkas nusiplauna rankas ir vandenį pila ant jūsų galvų.

S. Kirtiklis
Brooklyn.

PRALEISTOS LIETUVIŠKOS PAVARDES

Birželio 18, 1959 Dirvos 47-tame numeryje buvo įdėtas aprašymas apie Dr. Baškį ir Alg. Gustaitį, baigusius Bostono universitetą. Buvo pažymėta, kad Bostono universitete "baigiančiųjų sąrašuose tik du buvo galima atpažinti iš vardų ir pavardžių, kad jie yra lietuviai."

Norėčiau paraginti korespondentą dar kartą peržvelgti baigusiųjų sąrašus. Jame turėtų pastebėti ir kitas pavardes - Leonardas Mockapetris B.S., Algimantas Žilinskas A.B. ir kitas. Man atrodo, kad šios pavardės tikrai lietuviškos.

S. V.,
Bostono universiteto studentas

SAVE SAFELY

ALL SAVINGS

DEPOSITED THROUGH
July 15th

EARN INTEREST

FROM

July 1st

Earn

4%

ANTICIPATED RATE

Save-by-Mail...

ASK FOR FREE
SAVE-BY-MAIL KIT

813 East 185th Street
25000 Euclid Avenue
6235 St. Clair Avenue

at
ST. CLAIR SAVINGS

LEGENDOS IR
PADAVIMAI
KARALIAUS
VAINIKAS
KAINA \$2.00

Akimirksnių kronikos

Donkichotai prie malūno sparnų

Sunku pasakyti, ar čia paslaptis, ar gal tokia lyrinės poezijos prigimtis. Įdomūs, ir tikri, ir poetiškesni, ir originaliausi poetai pasirodo jau pačioje jaunystėje, kai dar nebaigia išaugti. Vėliau, kai ima ar tik save kartoti, ir įmantrauti, ar polinkius keisti, — nebe visuomet stiprėja, o kartais silpsta ir blunka. Teofilis Tilvytis niekur nepralenkė savo futuristiško "Dūšios išpardavimo" ir pirmųjų "Artojų" poemos, Binkis — savo pirmųjų "Eilėraščių" ir "Šimto pavasarių", Maironis — pirmųjų "Pavasario balsų". O pagaliau dar svyruočiau ir dėl Aisčio ar Brazdžionio lyrinės poezijos kokybės po to, kai jie perkopė savo amžiaus pirmuosius tris dešimtmečius...

Keista, nes tai būtų išimtis pažangos ir evoliucijos dėsniai. Arba tenka sutikti, kad pažanga ir evoliucija — tai ne visuomet žingsnis pirmyn ir dalykų gerėjimas.

Kai su šiomis mintimis užverčiu paskutinį pavyzdinį puikiai išleisto Stasio Santvaro "Atidarų lan-

BRONYS RAILA

gu" knygos puslapį, jaučiu, kad tokias idėjas būtų saugiau tyliai užrakinti pakaušyje, o ne viešai kalbėti. Bet kad nesudaryčiau klaidingo įspūdžio, jog aš visai neigiu Santvaro poezijos kokybinį progresą, ir kad tuo neskaudindčiau jo širdies, tuojau pat turiu pridėti didelę mano simpatiją jo asmeniui ir jo poetinei praeičiai.

Santvarą daugiausia pažinau ir draugavau ir vidurnaktiniai linksmų bičiulių kompanijoje drauge plėdavau dainas, — abu buvom tenorai, tik jis vėliau Italijoje išmokytas, o aš taip ir likau nedamokytas, — tik keliomis vasaros atostogų savaitėmis Palangoje, kur jis visuomet būdavo ir mūsų bohemininkų pasibaisėjimui turėjo nuosavą vilą. Bet kaip poetą jį skaičiau ir mėgau kiek anksčiau, dar nepažindamas, nuo 1924 iki 1929 metų, — mėgau, kaip savaimingą, laisvą, nekonvencionalų simbolistą ir dekadentą. Dekadansas, arba nuosmūkis, kartais yra

labai gražus. Ir šiandien tebemanau, kad dekadentizmas buvo geriausia ir gražiausia poeto Santvaro sąvybė, įgimta, autentiška, atliepanti laikmetį ir žmones. Kai jis vėliau ėmė pozityvėti, taip sakant, nebe "smukti", o "kilti", — tai nežinau, ar kaip poetui jam tat ėjo į gerą. Ypač kai jis darėsi "būties" poetas, o filosofinė sąvoka būtis poezijoje yra tokia varškinė, su kuria neįmanomai nuobodus darosi ne tik Nyka Niliūnas, bet ir pats šios rūšies poezijos princas vokietis R. M. Rilke.

*

Kai jau keletas recenzentų įvairioje spaudoje šilčiau ar drungniau aptarė "Atidarų langų" rinkinį, kurin autorius dabar sudėjo įvairių laikotarpių ir nuotaikų eilėraščių panoramą, aš šiose palaidose kronikose nemokėčiau pakankamai suglausti pasisakyti, kaip to reikalaujama profesionalio recenzento ar kritiko užduotis. Man įdomiau buvo kas kita, ir tam tikslui pasiprasčiau laiškinio pasikalbėjimo su autoriumi. Leisti poezijos rinkinius aš laikau šiandien nepaprastu, heroišku užsimojimu, tad ir paklausiau Stasį: kaip čia atsitiko, ko tikėjais, knygą ruošdamas, ko dar laukė iš dabartinio mūsų skaitytojų?

— Rinktinės idėja gimė ne mano galvoje, — atsiliepė Santvaras. — Tas nuopelnas priklauso B. Brazdžioniui. Jis ir eilėraščius atrinko, aš tik priėmiau ar atmečiau jo atranką. Entuziazmo tai knygai leisti neturėjau. Visų pirma labai slėgė asmeniniai rūpesčiai ir skausmai, o antra — tie bendrieji, visuotiniai. Man atrodo, kad jau permažai yra tokių, kurie dar laukia lietuviškos knygos, ja domisi ir ją brangina. Keisti mes žmonės, lietuviai. Daug kas mus apibūdina, o dažnai ir patys pasigiriam, kad esam lėti, ramūs ir taikūs žmonės. Tuo tarpu mūsų kasdienybė — tai nuolat verdanti derva, kuria temperamentingai taškomes į visas puses. Vieną dieną mes patriotingi, kupini kovos ryžto, pasirengę kalnus nuversti, visais kliūtis nugalėti, o kitą dieną jau drybsom prie vėjo

malūno sparnų kaip donkichotai...

Palyginimas vaizdingas ir visai neblogas, nes vis dėlto išreiškia mūsų visuomenės didvyriškumą ir narsumą, tegu ir donkichotišką. Mūsų rašytojų draugija demonstratyviai su tuo nesiskaito ir jau antrą kartą paėliui paskiria premijas ne už apysakas ar romanus, kurie plačiai skaitomi, o už eilėraščius. Tai, be abejo, kantrybei išbandyti ir vis užbraukti suчамėjusia liaudžiai per nosį: jūs neskaityt, nesidomit, bet mes vertinam... Paprasčiau Santvarą faktų, palyginimų ir įspūdžių.

— Atsimenu, Lietuvoje mano "Žvejus" teatre pažiūrėti atėjo per visus spektaklius apie 43,000 tautiečių, ir šio scenos veikalo per dvi savaites išpirko veik 5,000 egzempliorių... Vokietijoje mano rinkinio "Laivai palaužtomis burėmis" leidėjas Lenktaitis taip pat pardavė 5,000 egzempliorių. Į Ameriką atvažiavo ne kokie kiti, bet tie patys žmonės, tačiau šiandien lietuviškas žodis jiems tik prekė už tvoros mesti, ar nei nepažvelgti. Mano didžiausias rūpestis šiuo metu, tai kad "Atidarų langų" leidėjas p. Kapočius išplintų nors tiek, idant padengtų išleidimo kaštus. Parduoti 800 išspausdintų knygų dabar jau atrodo stebuklas. Aiman, esame žmonės labai minkšto charakterio. Aš ne save čia įmė, bet man rodo, kad savo kultūrinę vertybę mes niekad tikrai nemylėjome, kaip niekad savo kūrėjų pastangų nerėmėm ir nevertinome. Turint tokį vaizdą galvoj ir širdy, — liūdna žiūrėti į mūsų tautos rytojų. Kur nėra šilimos, ten gali augti tik susilias augalėliai ir susilazolė...

*

Neneigdamas tų faktų rūstaus tikrumo, aš gal kitą taip aiškinau jų aplinkybes ir priežastis. Visuomenė, ypač jos politinės srovės, tikrai guli, kaip donkichotai, prie malūno sparnų, kuriuos vėjas nulaužė. Skirtumas tik tas, kad riteris Don Kichotas savo ietimi puolė malūną, kaip idealistinis drąsus karys, gi mūsų elitas tik žodžiais daužėsi, kol patys sulūžo. Daugelyje kraštų poezija beskaityto tik senos panos ir nunokusio amžiaus matronos, daug milijoninių tautų

Stasys Santvaras prie atdaro lango, bet žiūri savo vidun...

kraštuose išparduoti 5,000 egz. eilų rinkinio taip pat laikoma nepertoli nuo stebuklo. Ko mes šiandien čia galime benorėti iš banko knygelių ir pastoviausių skaitytojų? Nebent turėti svajonių ir jomis gyventi. Apie tai paklausiau Santvarą...

— Siekimai ir svajonės? Jeigu jų žmogus neturėtų, — atsakė Stasys, — negalėtum gyventi, nebūt prasmės būti. Aš dar norėčiau, kad ir į tą tuščią erdvę paleisti nors du tris eilėraščių rinkinius, norėčiau parašyti dar vieną kitą pjesę, nors teatro čia ir neturime, norėčiau pabandyti epinį žanrą, kurio dar niekad nesu bandęs. Visa širdimi linkiu ir pačiam, šalia publicistikos ir essay, atsigrįžti į tas dirvas. Tik kas mums duos laiko, kas duos šilimos, be kurios dūstame?...

Kaip malonu, kad mano pasikalbėjimas su Santvaru užsibaigė šiuo vieninteliu klausimu, į kurį atsakymą žinau. Kas mums duos laiko? Laiko mums nereikia prašyti, jo duoda kiekvienam po lygiai pats Praamžius — vis po 24 valandas per parą, tik imk ir naudo-

kis sveikas, kiek išgali. O šilimos — tai pietinė Kalifornija jos kupina per istisus metus, nei permaž, nei perdaug, taip lyg tyčia nutaikyta ir atseikėta, kiek eiliniam žmogui ir rinktiniam poetui reikia. Ir ne betkoks šilimos iš triukšmingų ar dvokiančių aparatų, iš trapių, nepastovių, permainingų žmogiškų širdžių, bet iš didžiausio ir pastoviausio šaltinio — iš pačios saulės, kurios protarpiais per smarkias aistras čia pat tuoj sumoderuoja ramusis, vėsusis vandenynas.

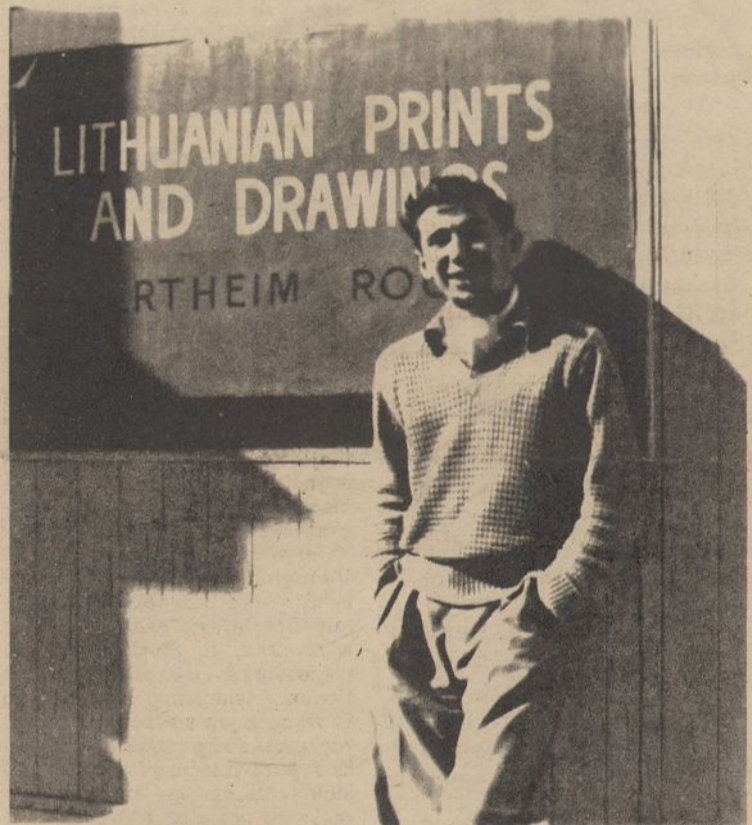
Nukelta į 4 psl.

IESKOMOS KNYGOS

Redakcijai skubiai reikalingos šios knygos:

Vaižganto Jaunosios Antano Smetonos dienos, K. Binkio Antanas Smetona, Germanto - Meškauskos knygelė apie Antano Smetonos gimtinę, Biržio Taujėnai, J. Gobio Prof. Aug. Voldemaras.

Kas galėtų jas paskolinti arba perleisti, arba žinotų, iš kur jas galima gauti, prašomas skubiai painformuoti Dirvos redakciją.

Stud. G. Procuta, aktyviausias Naujosios Zelandijos lietuvių veikėjas, neseniai Aucklando Meno Galerijoje surengęs pirmąjį lietuvių dailinių parodą. Joje buvo V. Rato, H. Salkausko, A. Vaičiūčio ir T. Zikaro kūriniai. Paroda turėjo gražų pasisekimą ir vykusiai garsino lietuvių vardą.

BALYS AUGINAS

Neeilinis posėdis

LIETUVIŠKO GYVENIMO AKTUALIŲ HUMORESKA

Kurį čia šeštadienį prisiprašė mus pirmininkas posėdžio. Nuoširdžiai pažadėjo, kad tai bus neeilinis, o s v a r b ū s .

— Vyruci, — sako, — tik jau būkit geručiai — ateikit. Malonėkit savo rausvus skruostelius parodyti. Dalyvavimas kiekvieno jau labai būtinas. Mat, oficialiai yra degančių reikalų. Reikia ir šis ir tas apšnekėti. Būsimo pobūvio programą apsvarstyti. O neoficialiai — tai bus dar viena proga kasdienybės dulkes tauriais skysčiais nuplauti. Beje, išduosiu paslaptį: — čia kiekvienam asmeniškai į ausį kuštelėjo: — vieno valdybos nario gimtuvės ta pat proga išpuola...

O gale tėviškai ir švelniai pridėjo: Tik jau, svarbiausia, žalčiai, nesivėluokit!

Ši neoficiali proga posėdžiui mums visiems labiausiai ir įstrigo širdin. Ir upą pakėlė. Ir dalyvavimo būtinumą įprasmino. Kažkaip savaime svarbumas ryškiai išryškėjo. Visi pajutome to posėdžio reikalingumą. Ir kokias atsakingas pareigas nešiojame savo užanty. Tad pasiryžome atlikti tą visuomeninio gyvenimo gyvybinę pareigą. Šiaip, būdavo, šliauži valdybos posėdin, sunkių atsakingų veikimo našų slegiamas. Jauties, lyg ta darbščioji skruzdė, ant kurios nugaros užkėlė nepaprasto svorio tanką. Ir tą tanką turi vilkti, arba jo negailestingi vikšrai tave sutriuškinti. Dabar gi atrodė, lyg ne savom kojom, o dviem helikopteriais lakioji.

Ir keista — nė vienas šį kartą neatsisakinėjo. Visi buvo niekur neužimti. Ir visi sulaužė nelemtą lietuviško

punktualumo tradiciją: — atvyko netgi visom penkiom minutėm anksčiau. O juk, būdavo, lauki kurio nors tipo išties valandom. Negali pradėti posėdžio. Stuburkauliu ima plaukuoti vorai ropinėti tiesiai per nervų sistemą. O anks, zuikiu lūpa, atbėgs užduos ir šlapias, kaip vilnonė kojine, į posėdžio pabaigą tik alaus išgerti. Ir dar aiškina. Ir vis svarbiaus didelio masto įvykiais teisinasi. Ir mes, žinoma, tam laimingajam pavylim. Atsiet — prakaitavom be jo visuomenės labui, o jis, margapilvis, sau visokias laisves leidžia. Atsiktikdavo, kad iš nusivylimo ir demokratiją pakeikdavom.

Šiandien viskas kitaip. Nekasdieniškai. Visų akys žvalios. Lūpos tik šypso. Ir idėjų kupini — ALTUI galėtume paskolinti. Ir jėgos ir ryžto iki valiai — imtum, rodos, ir patį VLIKĄ nuverstum ar visą Lietuvos Bendrovėnė stacijas ant šiaurės ašigalio pasodintum. Tegū valdo visą žemės rutulį tautiečiai! Gabumų, rodos, nestokotų. Juk jei Vytautas Didysis sugebėjo po Juodąją jūrą pabraidžioti, kodėl gi jo aniniai negalėtų nuo šiaurės ašigalio, kad ir, sakysim, pakstinį Hondurą valdyti! Juk laikai progresuoja! Kaip romėnai sakydavo: "Tempora mutantur, et nos mutamur in illis..."

Tokiomis kilniomis mintimis sugaužėjom pirmininko salionėlin. O pro praviras duris akimis užkliuovom už valgomajame bežydinčio vaišių stalo. Ten moja kuprotos ir pilvotos bonkos. Ir spindi kviesdamos lėkštės. Tačiau nuoduam, esą tai mus nejaudina ir visiškai nesvarbu. Kažkodėl visi nepaprastai rimtai nusiteikia.

Sparnelis net akademiškai suraukia kaktą — taip visos raukšlės ir ima protingai banguoti. Visas jo veidas — tarsi pernykštis obuolys. Regis, va, tas obuolys tuoj sprogs ir pabirs brandžios protingos sėklos. Bet jis visai kvailai prasižioja:

— Taigi, susirinkome visi... Net gražu...

Mašalas, matyt užsižiojęs į pūpsinčias bonkas valgomajame, netaikliai prašaua pro šalį:

— Gražu, tik vakare, sako, turi lyti...

Lipį šiol barbenę į sofos atlošą savo storais bukais praktiškais pirštais, Miknėnas randa reikalo parodyti sa-

vo susidomėjimą degančiais įvykiais:

— Aš manau, — sako jis, — šį klausimą reikia išnagrinėti išsamiai ir papunkčiumi.

— Kokį klausimą? — Nusigąsta lyg iš sunkaus slogučio nubudęs pirmininkas. Ir nustoja brazdines popieriais. Jis nervingai ieško dienvartėkės.

— Na, čia turėjo būti... Atsimenu įsidėjau į bylą...

— Apie kokį klausimą dar čia eina kalba? Rodos, viską surašiau...

Staiga visi pabunda. Ir visi ima labai garsiai — vienas per kitą — svaidyti protingas, gilias ir gražias mintis.

— Na, tai, ponai, gal pradėsim, — pagaliau nudžiungia pirmininkas, atradęs sulamdytą pribraukytą lapelį. Taigi, šios dienos darbotvarkė yra tokia...

Ir skaitomi nuobodūs ir žinomi trafaretiški dalykai, nieko bendro neturį su pakilia, iškilminga nuotaika.

— Gal kas nori išsirtarti dėl darbotvarkės? — klausia pirmininkas.

— Aš siūlau perskaityti pereito posėdžio protokolą, — lyg kažką nepaprastai protingo sugalvojęs, bosu sudūžgia Sparnelis.

Lyg tyčia sekretorius neranda pereito posėdžio protokolo.

— Aš jį, turbūt, būsiu per skubėjimą palikęs virtuvėj ant stalo. — pasiteisina.

— Kodėl būtina virtuvėj ant stalo? — pastato akis stulpu Mašalas.

Jis atrodo, tartum tragiškas graikų tragedijos herojus.

— Juk virtuvėj, prieteliau, niekas protokolų nerašo. Sekretorius jautriai reaguoja:

— Aš visada rašau tik ant virtuvės stalo.

— Tai ką, koks pats sekretorius, jei rašomojo stalo dar neįsigijai — kandžiai lyg vapsva įgelia Miknėnas.

— Kitur triukšmas. Vaikai salionėje siautėja. Žmona televiziją žiūri. Nenori, kad brazdiniuos popieriais ir trukdyčiau... Na, tai aš virtuvėj paprastai susikaupiu.

— Nuolaidžiai šypsodamasis paraudęs aiškina sekretorius.

(Bus daugiau)

Remigius A. Gaška - chemijos inžinierijos daktaras

Birželio 6 d., Pennsylvania State University, State College, įvyko mokslo baigimo iškilmės. Universitetą baigė virš 2000 studentų. Iš jų keturiasdešimt gavo daktaratus. Jų tarpe R. A. Gaška, agronomo Alekso Gaškos ir mokytojos Emilijos Gaškienės, gyvenančių Chicagoje, sūnus, sekmingai apgynęs dizertaciją "Control of Vapor and Liquid Phase Flow in Packed and Plate Fractionation Towers", gavo Doctor of Philosophy in Chemical Engineering laipsnį.

Remigius Algimantas Gaška gimė 1932 m. spalio 1 d., Molėtuose, Utenos apskrityje. Savo pirmuosius žingsnius į mokslo pasaulį žengė Zeimelio pradžios mokykloje, vėliau lankė Zeimelio gimnaziją. 1944 m. Antrojo pasaulinio karo metu, rytų frontui artėjant prie Lietuvos, Remigius su tėvais, broliu ir seserim pasitraukė į Vokietiją. Po karo apsigyveno Muencheno tremtinių stovykloje, kur lankė Muencheno Lietuvių Gimnaziją. Pasižymėdamas kaip geras mokinių visose mokslo šakose, jau tada Remigius išsiskyrė griežtųjų mokslų pamėgimu, ir 1949 m. baigė gimnaziją pirmuoju mokiniu.

Atvykęs į Ameriką ir apsigyvenęs Chicagoje, 1959 m. pradėjo studijuoti chemijos inžinieriją Illinois Universitete, Navy Pier Chicago. Po dviejų metų persikėlė į Urbana, Illinois, kur 1955 m. birželio mėn. baigė Illinois Universitetą Bachelor of Science in Chemical Engineering laipsniu.

Kai daugelis Illinois Universitetą baigiančių mokslo draugų pasitenkino bakalauratu ir nuėjo dirbti industrijoje, Remigius nesijautė pasiekęs tikslo, bet tik radęs priemonę atsverti vartus į tikrąjį mokslo lobyną. Jis suprato, kad upės nepalauksi vien tik užsidėdamas maudymosi kostiumą, kad į kalną neužlipsi pasikrapštes apacioje ir pažvelgs į jo viršūnę. Reikia pasiryžimo, kantrybės, darbo.

1955 m. rudenį pradėjo studijas testų Pennsylvania State University, State College, Pa. šiame universitete jis taip pat dėstė ir dirbo kaip asistentas chemijos inžinierijos laboratorijoje. 1957 m. gavo magistro laipsnį. Tuo metu Remigius sugebėjimus įvertino viena iš didžiausių Amerikos alyvos kompanijų - Shell Oil Company, ir paskyrė Shell Foundations Fellowship (stipendiją) 1957-1958 mokslo metams.

1958 - 1959 m. gavo Allied Chemical Fellowship, kurią skyrė Allied Chemical kompanija tik dvieims geriausiems fakulteto studentams. Tačiau didžiausią "stipendiją" gavo per praėjusius 27 metus iš savo tėvų, Alekso ir Emilijos Gaškų, kurių rūpestis, pasiukojimas, moralinė ir materialinė parama yra neįvertinama jokiais pinigais vienetais.

Birželio 6 d. buvo jų diena. Džiaugsmu ir vertu pasididžiavimu spindėjo jų veidai, kai Remigius spaudė universiteto prezidento ranką priimdamas aukščiausią laipsnį, kokį Amerikos švietimo įstaiga gali suteikti - Doctor of Philosophy.

Nežiūrint į tai, kad mokslas pareikalavo daug laiko praleisti laboratorijoje ar prie rašomo stalo, Remigius sugebėjo visapusiškai įsijungti ir į lietuvių visuomeninį gyvenimą. Ypatinai aktyviai dalyvavo lietuvių sportiniame judėjime. Dar būdamas Muencheno gimnazijoje žai-

R. A. Gaška

dė krepšinį ir futbolą. Chicagoje nuo 1950 iki 1953 metų priklausė LSK Gintarui, kurios jis buvo vienas iš organizatorių ir vicepirmininku 1951-1953 m. Mėgiamiausia sporto šaka yra krepšinis, kurį iki 1953 metų žaidė už LSK Gintarą, vėliau įstojo į Akademinių Sporto Klubą Lituanica, kur dar ir dabar tebežaidžia. Remigius yra vienas iš nedaugelio lietuvių tremtinių krepšininkų, kurie pateko į Amerikos universitetų krepšinio rinkines. Jis 1952-1953 m. žaidė Pier, Chicago. Varžovu yra dalyvavęs visose devyniose Š. Amerikos Lietuvių Sportinėse Žaidynėse (1951-1959m.) ir 1957 ir 1958 metais buvo išrinktas į Š. Amerikos Lietuvių Krepšinio Rinktinę atstovauti Lietuvą Pabaltiečių Žaidynėse.

Lietuvių organizacinėje veikloje Remigius taip pat aktyviai reišėsi. Nuo pat gimnazijos laikų priklausė Lietuvių Skautų Brolijai, buvo draugininkas Muencheno skautų tunte. Nuo 1951 m. iki dabar priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai; 1952-1953 m. buvo Chicago Skyriaus vicepirmininkas ir Navy Pier studentų klubo Lituanica valdybos narys. 1954-1956 m. buvo vyr. FASK-to išdininkas. 1954 m. įstojo į Lietuvių Studentų Santarą, kurios Revizijos Komisijos narys buvo 1955-1956 m. ir kuriai dar ir dabar tebepriskaito. Be to Remigius priklauso įvairioms amerikiečių mokslo ir garbės organizacijoms, kaip American Society of Chemical Engineers, Tau Beta Pi, Phi Lambda Upsilon, ir yra Amerikos Lietuvių Bendruomenės narys.

Rytas Babickas

PRĄSYMAS FOTO KORESPONDENTAMS

Spaudai skiriamoms foto nuotraukoms geriausia yra naudoti blizgančio ir lygaus paviršiaus popierį. Kartais ir labai geros nuotraukos

300 LIETUVIŲ SPORTININKŲ suvažiuos į Clevelandą dalyvauti IX-ose sporto žaidynėse

Liepos 4-5 d. į Clevelandą suvažiuos lietuviai sportininkai iš JAV-bių ir Kanados 9-ųjų Sportinių žaidynių vasaros rato varžyboms. Žiemos ratas, kuris apėmė krepšinį, tinklinį, stalo tenisą ir šachmatus, kaip žinome įvyko balandžio mėn. Detroite. Šis ratas yra taša ir užbaigia metinių sportinių varžybų.

Žaidynių programa:

Lengvoji atletika: Vyrams: 100 m., 200 m., 400 m., 800 m., 1500 m., 3000 m. ėjimas, 110 kliūtinis bėgimas, į tolį, į aukštį, trišuolis, į aukštį su kartimi, rutulys, diskas, ietis, 4x100 m. estafetė, Olimpinė estafetė (800 m. x 100 m. x 200 m. x 200 m.).

Moterims: 50 m., 100 m., į tolį, į aukštį, rutulys, diskas, ietis, 4x60 m. estafetė.

Jauniams: 100 m., 200 m., 1000 m., 70 yd. kliūtinis bėgimas, į tolį, į aukštį, rutulys (12 lbs.), diskas (jaunių), ietis (jaunių) 4x100 m. estafetė.

Mergaitėms: 60 m., į tolį, į aukštį, rutulys, diskas, ietis.

Jaunūčiams: 60 m., į tolį, į aukštį, rutulys (8 lbs.), diskas (moterų), ietis (moterų), 4x60 m. estafetė.

Plaukymas: Vyrams: 100 yd. laisvu stiliumi, 440 yd. laisvu stiliumi, 100 yd. krūtine, 100 yd. nugara.

Moterims ir jauniams: 50 yd. laisvu st., 100 yd. laisvu st., 50 yd. krūtine, 50 yd. nugara.

netenka ryškumo, praranda detales, kai klišes tenka gaminti iš ruplėto paviršiaus nuotraukų.

Spaudos technikai dėkingiausias yra baltas, juodų, šaltų tonų foto popieris.

Grupinėms nuotraukoms pageidaujamas 5x7" formatas, kuris lengviau pritaikomas Dirvos skilčių pločiui.

Prisilaikydami šių pageidavimų, sutaupysite brangių mums laiką. **Redakcija**

Lauko tenisas: Vyrų vienetas, vyrų dvejetas; moterų vienetas, moterų dvejetas; mišrus dvejetas, jaunių vienetas.

Futbolas (soccer): Vyrams ir jauniams.

Jaunių ir mergaičių gimimo datos riba yra 1941 m. sausio 1 d. Jaunučių — 1944 m. sausio 1 d.

Š. Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos vadovybės (FAS K-to) pavedimu, žaidynes vykdys Clevelando Lietuvių Sporto Klubas žaibas, kuris specialiai šiam tikslui yra sudaręs žaidynių Organizacinių ir Varžybų Komitetus. Org. K-to pirmininku yra pakviestas ALB Clevelando I-sios Apylinkės Kultūros ir švietimo reikalų vadovas J. Žilionis.

Oficialus žaidynių atidarymas įvyks liepos 4 d., 1 val. po pietų, visiems žinomame Patrick Henry mokyklos stadione, Arlington Ave. prie E. 123 St. Ten pat vyks ir lengvosios atletikos varžybos.

Futbolo rungtynės vyks Latin Field, kuris yra prie East Blvd. ir Woodhill kampo (ten pat, kur buvo 1955 m.). Futbole varžysis New Yorko LSK, Toronto Vytis, Chicago LFK Lituanica ir Chicago Bridgeporto LSK vyrų klasėje. Jaunių klasėje: New Yorko LSK ir Chicago LFK Lituanica.

Lauko tenisas vyks Forest Hill parko aikštynė, visai netoli nuo Patrick Henry stadiono (taip ten, kur buvo 1955 m.).

Jaunių futbolo rungtynės įvyks liepos 4 d. (šeštadienį) Gordon Parko futbolo aikštėje, prie ežero.

Šaunus žaidynių vakaras, rengiamas bendrai su Lietuvių Radijo Klubu įvyks Lake Shore Country Club, šeštadienį, 7 val. vak.

Į šias varžybas suplauks arti 300 rinktinių lietuvių sportininkų. Clevelando visuomenė yra kviečiama parodyti prideramo susidomėjimo šia jaunimo švente ir

NAUJOSIOS ZELANDIJOS LIETUVIAI MINĖS DEŠIMTMEČIŲ

Šių metų gruodžio 29-31 dienomis Aucklande įvyks lietuvių suvažiavimas paminėti dešimtmečio sukaktį nuo pirmojo didesnio lietuvių vieneto atvykimo į Naująją Zelandiją 1949 metais.

Suvažiavimą rengia N. Z. Lietuvių Bendruomenė ir Aucklando apylinkės valdyba. Numatyta surengti lietuvių spaudos paroda, eilė paskaitų, susirinkimų ir pasilinksminimų.

BIRŽELIO TRĒMIMŲ MINĖJIMAS AUCKLANDE

Naujosios Zelandijos Baltų Klubas birželio 14 d. Aucklande, YWCA salėje, surengė susirinkimą paminėti sovietų įvykdytus masinius trėmimus Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje.

Pagrindinę kalbą pasakė žinomas kritikas, Aucklando Universiteto vyresnysis lektorius Dr. John C. Reid. Kalbos tema — "Satelitų Imperija", kurioje, kalbėtojo manymu glūdi komunizmo silpnybė, nes per 14 metų sovietai turėdami visas priemones komunizmui įgyvendinti, neįstengė ir neįstengs palaužti pavergtų tautų ir jos žmonių atsparumą. Komunizmas anksčiau ar vėliau žlugs, nes jis yra pastatytas ant klaidingos dogmos, teigiančios, jog įgyvendinus tam tikrą ekonominę sistemą, pasikeis ir žmogus.

Gyvenimo tikrovė parodė, kad šis komunizmo vadų teigimas yra klaidingas, todėl jie griebiasi žiauriausių priemonių savo melagystei paslėpti. Vienok tas neįstengia palaužti ar pakeisti dvasinių žmogaus vertybių ir tiesos pajautimo. Šitas dvasinis atsparumas pavergtiesiems atneš išlaisvinimą ir tuo pačiu komunizmo žlugimą.

Meninę programą atliko estų choras ir latvė solistė. Nemažai esūių ir latvių dėvėjo tautinius rūbus. Lietuvių moterys kažkodėl neįstengė to padaryti. Atrodė, kad lietuviai neturėtų savo tautinio apsigyvenimo!

Pabaltiečiams užuojautos žodį ir solidarumą pareiškė lenkų, ukrainiečių ir vengrų atstovai. Minėjimas baigtas komunizmo pavergtų tautų himnais.

Didžiausias Zelandijos dienraštis "The New Zealand Herald" atspaudė minėjimo aprašymą, o katalikų savaitraštis "Zealandia" minėjo Lietuvos, Latvijos ir Estijos užpuolimą 1940 metais ir vėliau sovietų įvykdytus trėmimus ir žudynes. **G. P.**

BOSTON

Jono Kasmausko 76 gimtadienių bus paminėtas birželio 27 d. 7 val. v. Tautinės Sąjungos namuose.

Baisiųjų trėmimų minėjimas Bostone įvyko birželio 13 d. Kalbėjo BALF reikalų vedėjas kun. L. Jankus.

Korp! Neo-Lithuania pavasario šventė įvyko birželio 13 d. Buvo atvykę iš New Yorko būrys korporantų, drauge su centro valdybos nariais. Atidengtas korporacijos herbas ir 5 juniorai pakelti į seniorus.

Lietuvių Piliiečių Draugija savo namų trečiajam aukšte įrengs 600 vietų salę. Bus ir gerai įrengta scena.

Vilija Čepaitė birželio 7 d. išskrido tarnybai į Bermudą.

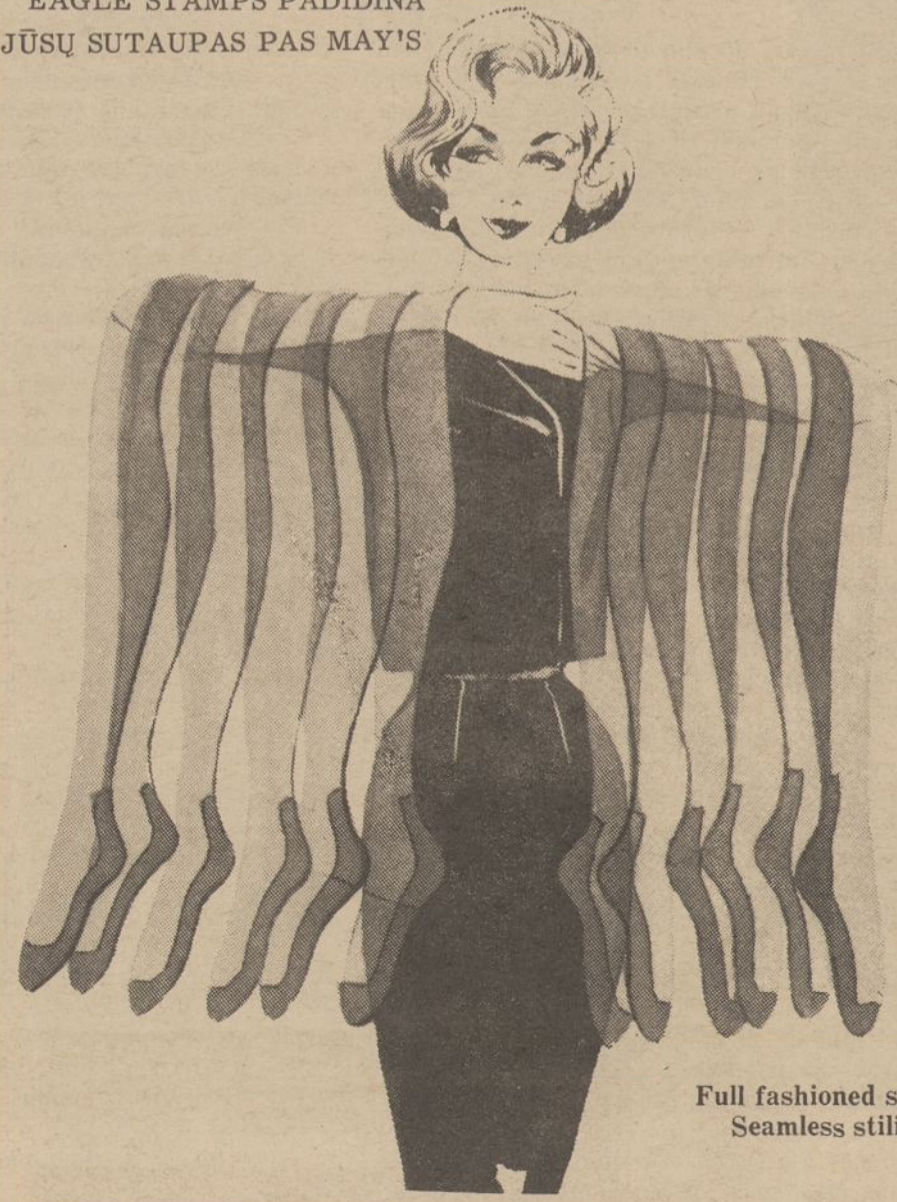
Justinas ir Bronė Vaičiūčiai atostogauja Jansonų vasarvietėje Osterville, Cape Cod, Mass.

Reikia džiaugtis, kad kuriasi naujos lietuviškos šeimos. Birželio 20 d. susituokė Alfonsas Matulaitis su Janina Liaugaudaitė. Liepos 4 d. susituokia Algimantas Mickūnas su Ona Yankute, kurių vestuvių vaišės bus Tautinės Sąjungos namuose.

Skautų tėvų komitetas birželio 28d., sekmadienį, Rožėno vasarvietėje prie Nipeniet ežero, Raynham, Mass., rengia išvyką. Bus daug įvairių pramogų, todėl kviečiami gausiai atsilankyti ir maloniai praleisti laiką.

the MAY CO'S 2 BASEMENT stores

EAGLE STAMPS PADIDINA JŪSŲ SUTAUPAS PAS MAY'S

SPECIALUS PIRKINYS!

Garsių gamintojų PILNOS MADOS

ar NO-SEAM rūšies

NYLON kojines

\$1 iki \$1.15 Rūšių
Jei be klaidų

5 ^{\$}3
POROS

60 gauge, 15 denier kojines gražų vasarinių spalvų. Paprasta ar tamsi siūlė. 8½ iki 11 dydžio. No-seam kojines paprastame ar microfilm audime. Taip pat mush stretch. Visos su sustiprintais kulnim ir pirštais. Vasaros spalvos. 8½ iki 11 dydžiai.

Paštu ir telefonu užsakymai priimami... Šaukit CH 1-3000

The May Co.'s Basement Hosiery Department
Downtown and On the Heights

Santvaras...

Atkelta iš 3 psl.

Tai trys esminiai dalykai — laikas, šiluma ir vandenynas. — kuriais aš čia remiu savo būti ir jei kartais kiek paašaroju (dėl žmonių neteisingumų ir smogo), tai vis dėlto nepasakyčiau, kad nuolatos verkiau.

Necituosiu eilėraščių iš "Atidarų langu" knygos, nes jei koks donkichotas norės, tai nusipirkes pats viską ras. Bet pacituosiu tik vieną posmą, kurio knygoje jis neras, nes šį posmą Stasys man įrašė ranka į pirmą puslapį, pasveikindamas ir padovanodamas savo rinktinę. Šis posmas, vienas iš pačių gražiausių visoje mano turimoje knygoje, drauge atsako į abu klausimu, kuriuodu čia ką tik diskutavome:...

Dienos, kaip stirnos,
[nubėga,
Nuskrenda saulėn,
[tartum drugiai, —
Bet ar įveiks kas
[pavasario jėgą,
Skambančią sieloj jaunai
[ir smagiai?..

Valandos, kurios nulėmė II Pasaulinį karą 5

Pirmieji 30 artėja prie Caen tilto

20 minučių po vidunakčio virš vešlių Normandijos pievų išsoko pirmieji parašiutininkai, nuo lėktuvų atsikabino pirmieji sklandytuvai — avangardas lėtai leidosi žemėn.

Rytiniame invazijos pakrantės gale yra trys vandens juostos: 12 km. ilgio Caen kanalas, jungiąs Caen miestą su jūra; Ornė, šalia kanalo lygiagrečiai tekanti upė; ir už 8 km. į rytus — Dives upė. Pagrindinės vokiečių tankų jėgos stovėjo į rytus nuo Caen, o britų VI parašiutininkų divizija turėjo uždavinį nusileisti tarp abiejų upių ir pridengti nuo tankų puolimų iš jūros vėliau išsilapinančius pėstininkus.

Šis uždavinys turėjo būti atliktas netikėtai ir minutės tikslumu. Parašiutininkų divizija negalėjo iš Anglijos išskristi prieš sutemą, kad nebūtų pastebėta; iki saulėtekio ji turėjo ne tik užimti 65 kvadr. kilometrų terena, išardyti jo gynybos sistemą, bet ir būti pasiruošusi atmušti puolančius tankus. Jos prieštankinės patrankėlės ir kiti kovos reikmenys buvo persunkūs nuleisti parašiuotais ir galėjo būti atgabenti tiksliai sklandytuvais. Tačiau niekada anksčiau nebuvo bandyta su didesniu sklandytuvų kiekiu tiksliai nusileisti priešio zonai. Nepaisant to, gen. Gale vadovaujama divizija išdirbo planą, kuris žadėjo galią pasisekima. To plano raktas buvo septyni tiltai — penki per Dives, vienas per Ornė ir vienas per kanalą.

Minutės tikslumu

Dives yra maža upė, švelniai vingiuojanti per lėkštąs pievas ir ganyklas. Vokiečiai, įtraukę ją į gynybos sistemą, dalį jos slėnio užtvindė ir pavertė 1-3 km.

pločio nepereinama pelke, tikėdamiesi penkių tiltų kontrolę išlaikyti savo rankose. Gen. Gale nusprendė tuos tiltus netikėtai puolimu sunaikinti ir tuo būdu pelkės užtvartą atkreipti prieš pačius vokiečius. Išjungus tiltus, vokiečių tankų puolimas iš rytų pusės nebebūtų įmanomas, ir gen. Gale galėtų visas turimas pajėgas sukongcentruoti apsaugai pietų pusėje.

Ornė ir Caen kanalas buvo tarp jo parašiutininkų nusileidimo zonos ir pakrantės, kurion turėjo išsikelti britų pėstininkai, kurie jį parems. Tad Dives tiltai turėjo būti sunaikinti, o Ornė ir kanalo — išsaugoti. Iš tų skaičiavimų išeinant, buvo paruošta tokia operacijų schema:

00:20 vieno sklandytuvų junginio nusileidimas prie Ornė ir kanalo tiltų;

00:20 iššokimas žvalgų, kurie turės nužymėti nusileidimo zonas pagrindinėms parašiutininkų jėgoms;

00:50 pradžia pagrindinio parašiutininkų puolimo: Dives tiltų sunaikinimas; avangardų sustiprinimas prie Ornė ir kanalo tiltų; pakrantės artilerijos lizdų užėmimas, ruožo tarp upių užvaldymas, sklandytuvų nusileidimui skirtos zonos išvalymas;

03:30 nusileidimas 72 sklandytuvų su prieštankinėmis patrankėlėmis, transporto reikmenimis ir kita sunkiąja medžiaga. Kiekviena šių akcijų priklausė nuo pirmesniosios akcijos greito pasisekimo. Divizijos gynimas priklausė nuo 72 sklandytuvų. Šie turėjo pasikliauti jų nusileidimo zonos išvalymu per 1 valandą ir 40 minučių. Parašiutininkų nusileidimas priklausė nuo žvalgų veik-

los. Galutinis laimėjimas ir visos divizijos sustiprinimas rėmėsi Ornė ir kanalo tiltų išsaugojimu. Švisti tuo metu pradėdavo 5:30 val. Taigi, per 7 val. trunkančią vasaros naktį turėjo būti labai daug atlikta.

Pageidaujama avarija

Beveik tuo pačiu metu už 80 km. prasidėjo ir amerikiečių parašiutininkų nuleidimas. Nėra aišku, kurie — britai ar amerikiečiai nusileido pirmieji. Tačiau pirmieji daliniai, pradėję kovos veiksmus, buvo trys Oxford and Buckingham Light Infantry Regiment ("Ox and Bucks") būriai, nes jie pirmieji atliko savo uždavinį. Šis vienetas turėjo užimti ir išsaugoti Caen kanalo tiltą.

Vidunaktį tie trys būriai jau buvo arti Prancūzijos pakrantės, kiekvienas uždarytas tamsiame "Horsa" sklandytuve, velkamame "Halifax" kovos lėktuvo. Nuotaika buvo puikiausia, buvo dainuojama ir juokaujama, bet pats dangus teži- no, kokias abejones ir baimę dengė tas juokas. Nes, šalia nerimo dėl viso žygio pasisekimo, visi žinojo, kad jų sklandytuvai vykdys dūžtamuosius nusileidimus, avarijas.

Lėktuvų keleiviai žino, kad avarija dažniausiai reiškia visų dalykų pabaigą. Tačiau invazijos logika ir ka-

nalo tilto padėtis reikalavo tokio beviltiško žingsnio. Britų žvalgyba iš apylinkės prancūzų šnipų buvo patyrusi, kad tiek Ornė, tiek kanalo tiltai yra paruošti sprogdinimui ir saugomi nuolatinių sargybu. Oro žvalgybos nuotraukos rodė griovius ir spygliuotų vielų kliūtis prie tiltų priėjimų. Niekas tiksliai nežinojo, koki buvo tikrieji vokiečių įsakymai, tačiau iš pasirengimų reikėjo spėti, kad vokiečiai tiltus greičiau susprogdins, negu atiduos į priešo rankas. Norint juos sveikus paimti, netikėtai užpuolimas turėjo tęstis tik sekundes, tai yra, sargybos turėjo būti įveiktos, nespėjus joms dar paspausti sprogdinimo laidų mygtukų.

Tai ir buvo priežastis, kodėl buvo nusistatyta naudoti sklandytuvus. Desantininkai visada nusileidžia prasisklaide, ir jiems susirinkti reikia minučių. Su sklandytuvu galima iki trisdešimties vyrų nuleisti krūvoje, ir jie pasirėngia per keletą sekundžių.

Tačiau tai dar neišsprendė visų problemų. Sklandytuvų pilotai turėjo tamsoje surasti tiltus, o nusileidimo plotai šalia tiltų buvo permaži. Sklandytuvų pulkas, kuriam buvo pavestas šis uždavinys, sutelkęs geriausias jėgas, po ilgų bandymų pažadėjo įvykdyti gen. Gale pavestą uždavinį: per tris minutes po 00:20 atlikti šešis dūžtamuosius nusileidimus — po tris šalia kiekvieno tilto, ir tai atlikti be nuostolių.

(Kitame nr.: žemyn galva į Prancūziją).

Dalis Clevelando Lituaniščių mokyklų mokinių su mok. J. Doorovolskiu praeitą sekmadienį įvykusios mokyklų šventės metu. Dirvos nuotrauka

MEDICINA IR ATOMINIS KARAS 5

Branduoliniai ginklai

J. RAMUNIS, M. D.

Kuri sritis plačiau višdomenei yra mažiau pažįstama, labai svarbu apie tai kalbant laikytis tikslios terminologijos. Nesupratimai dažnai kyla tik todėl, kad skirtingi asmenys tuo pačiu vardu vadina visai skirtingus dalykus. Kalbant apie atominis ginklus terminologija ypatingai svarbi, nes čia tokie "nuklydimai" gana dažni ir specialistų tarpe.

Bendrai imant, atomines, tai yra atomų branduoliuose vykstančias reakcijas, tenka skirti į dvi dideles grupes: skilimą ("fission") ir jungimąsi ("fusion"). Nors jos abi kartu dažnai yra vadinamos atominėmis reakcijomis, bet tikslingumo dėliai, jas reiktų vadinti branduolinėmis (angliškai "nuclear") reakcijomis. Taip pat ir jomis paremtus ginklus daug tiksliau vadinti branduoliniais ginklais ("nuclear weapons"). Iš tradicijos, atominiais ginklais ("atomic weapons") yra vadinami tik tie branduoliniai ginklai, kurie yra paremti atomo branduolių skilimu.

Mokslui jau senai žinoma, jog atomo branduolys gali būti suskaldytas. Pirmą kartą tai pavyko padaryti vokiečių mokslininkams dar prieš karą, naudojant sunkiųjų vandenį, kaip neutronų šaltinį. Tam tikslui buvo panaudotas uranijaus 238 izotopas, tai yra toks izotopas, kuris turi 238 vienetus savo branduolyje, kartu skaitant neutronus ir protonus (kai žinome iš elementų lentelės, visi uranijaus izotopai turi 92 protonus. Taigi 238 izotopas turi 146 neutronus).

Šis izotopas netiko atominis bombų gamybai. Kad jis skiltų, reikėjo bombarduoti aukštos energijos neutronais. Tai gerai sekėsi laboratorijose, bet praktiškai nauda buvo maža. Atomo suskaldymui reikėjo įdėti

daugiau energijos, negu jos pasiiluosdavo pačiam atomui skylant.

Vokiečiai ir toliau tęsė šiuos bandymus su uranijum 238, bet be didesnių rezultatų.

Amėrikijoje panašius bandymams buvo panaudotas uranijus 235, tai yra toks izotopas, kuris turi tik 143 neutronus. Čia rezultatai buvo daug geresni: ne tik uranijaus 235 izotopui suskaldyti pakako vien žemos energijos neutronų, bet ir paties skilimo metu šis uranijus 235 pasiiluosdavo nuo vieno iki trijų laisvųjų neutronų, ir jų energija pakankama toliau skaldyti likusius uranijaus 235 atomus. Čia susidarė reakcijų grandinė: palyginus nedidelės energijos pašalinis neutronas pradėdavo uranijaus 235 skaldymą ir nuo to pirmojo skilimo pasiiluosdavo neutronai žaibo greičiu skaldė likusius to uranijaus 235 atomus. Kiekvienas skilimas atpalaiduodavo milžinišką energijos kiekį, o tų skilimų grandinė sudarė atominės bombos pagrindą.

Vienintelė bėda, kad uranijus 235 tik labai nedideliais kiekiais gamtoje randamas, visada susimaišęs su uranijum 238. Juos išskirti buvo labai sunku, nes abu tie izotopai, kaip ir reikėjo tikėtis, turi visiškai tokias pat chemines reakcijas ir cheminiu būdu atskirti negalima. Tačiau JAV-bėse buvusiams mokslininkams pavyko atrasti būdus, kaip tuos du izotopus atskirti vieną nuo kito.

Tiesa, šis skyrimas nebuvo idealus. Gautasis elementas vis dar turėjo daug uranijaus 238, bet taip pat buvo jau pakankamas procentas uranijaus 235, kad palaikius atominį reakcijų grandinę.

Taip gimė pati pirmoji atominė bomba. Tuo laiku, kai šis bomba gimė, branduolių skaldymas buvo vienintelė mokslui žinoma branduolinė reakcija. Todėl ir šia reakcija pagrįsti ginklai buvo pavadinti tiesiog atominiais ginklais.

Tas vardas taip ir pasiliko. Tik gerokai po karo pavyko sudaryti dar ir kitokią atominį branduolių reakciją. Nepaprastai stipriai įkaitinti vandenilio atomai, pasirodo, jungiasi į didesnius atominis branduolius ir tuo savo jungimusi atpalaiduoja dar didesnę energijos kiekį. Didesnį, negu buvo gauta skaldant uranijaus branduolius. Vienok šis atomų branduolių jungimosi reakcija tik tada tepasireiškia, kai vandenilio atomai yra įkaitinami iki anksčiau negirdėto laipsnio, — apie 1,000,000 C°.

Nukelta į 6 psl.

Tarėsi sportininkų reikalais...

Atkelta iš 1 psl.

kaip prie jų būtų galima geriau prieiti. Jis pasiūlė savo įstaigos patalpose surengti krepšinininkų išleistuvių pobūvį, kuris numatytas birželio mėn. 27 d. vakare. Šio pobūvio pelnas ir-

gis eis išvykos reikalams.

Automobilių parduotuvės savininkas Stanley Balzekas, paklojęs 100 dol. čekį, irgi pažadėjo savo tolimesnę paramą finansiniuose reikaluose. Dr. Steponas Biežis savo trumpame žodyje pažadėjo krepšinininkus finansiniai paremti vėlesnėmis dienomis ir dar užtikrino, jog dėsiąs visas pastangas, jog ši išvyka būtų sėkminga.

Be šių asmenų posėdyje dalyvavo iš Sodus, Mich. atvykęs taip pat stambus šios išvykos rėmėjas Jonas Bačiūnas. Be to, buvo žurn. Juozas Pronskus ir fotografas Vaclovas Noreika. Paskutinisys padarė daug nuotraukų, kurios pasirodys mūsų spaudos puslapiuose.

E. Šulaitis

Tai gyvenimas!

sportą jūs mėgstat... alų mėgstat — Stroh's

Amerikoj tik ugnim virtas alus!

Kada geras laikas ir geri draugai, tada ir Stroh's... geras alus duoda gerą pramogą. Reikalauklaukite jo.

Jums patiks

jis šviesesnis!

DABAR VIETINĖMIS KAINOMIS

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

GERESNI NAMŲ STATYTOJAI

VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą

THE HENRY FURNACE CO. MEDINA O

Geriausi sveikinimai ir linkėjimai visiems mūsų draugams ir rėmėjams

LOUISVILLE TITLE INSURANCE CO.

The Louisville Title Bldg., 118 St. Clair Ave., N. E. Phone: MA 1-2075

Listen to Rudolph Ringwall and his "Memorable Music" WJW Radio, Monday thru Friday,

7:05 - 7:30 P. M.

Branduoliniai...

Atkelta iš 5 psl.

Koks tai yra baisus karštis, galima suprasti tik palyginus su tuo, jog skystos geležies temperatūra tėra tarp 1200 C° ir 1500 C°. Net ir pačios saulės paviršiaus temperatūra skaitoma apie 6000 C°.

Taigi, atominių branduolių jungimosi reakcija prasideda tik tada, kai pasiekiamas 100 kartų didesnis karštis, negu turi saulės paviršius!!!

Po pirmųjų atominių bandymų žmogui pavyko pasigaminti tokius elementus, kurių natūraliai gamtoje nerandama, — bent jau žemėje jų nėra. Tai taip vadinami transuranijaus elementai, kurių dabar yra žinoma bent šeši, apie kuriuos aukščiau minėjome.

Vienas iš tokių elementų yra plutonijus 239. Jis yra gaunamas bombarduojant gamtoje gana plačiai randamą uranijų 238 lėtais, žemos energijos neutronais. Šis naujasis elementas, —

plutonijus 239, — pasižymi tuo, jog jis dar lengviau dalyvauja atominių branduolių skilimo reakcijų grandinėje, negu patsai uranijus 235.

Padarius šį atradimą, atominių ginklų gamyba pasidarė daug paprastesnė, nes nebereikėjo išskirti tą retą uranijų 235. Nuo šio momento atominiai ginklai bei branduolinėms reakcijoms pagrįsti energijos šaltiniai tapo lengvai prieinami praktiškai naudojami.

Atominių branduolių skilimo pagrįstų ginklų veikimo principas dabar yra paprastas ir lengvai suprantamas: gamtoje gana plačiai randamas uranijus (nežiūrint jo isotopų), bombarduojamas lėtais neutronais ir taip pasigaminama (per visą eilę tarpinių skilimo produktų) plutonijus.

Plutonijus cheminiu procesu atskiriamas nuo priemaišų, išgryninamas. Viso šio proceso eigoje, palyginus nedidelius plutonijaus kiekius, laikoma vienus nuo kitų atskirai. Laikoma at-

skirai, kad plutonijaus masė vienoje vietoje neviršija tam tikro kritiško kiekio (koksai tas kiekis yra — tebėra karinė paslaptis). Taip pasiliuosavę pavieniai neutronai apleidžia šią plutonijaus masę, ir nesigauna jokios atominių reakcijų grandinės. Kitaip tariant, tokia atominė medžiaga "nesprogsta".

Kai tik didesnis plutonijaus kiekis sudedamas į vieną masę, tai pasiliuosavę neutronai pasilieka toje ma-

sėje, pradeda reakcijų grandinę, ir įvyksta atominis sproginimas. Taigi, kol plutonijaus masė yra mažesnė už kritišką kiekį, tol atominis sproginimas yra neįmanomas. Net nežiūrint, ką su tokia mase darytum, ji negalės sprogti. Bet kai tik plutonijaus masė pasiekia kritišką kiekį, tai atominis sproginimas įvyksta momentaliai. Nuo reakcijos pradžios iki jos pabaigos tereikia tik vienos milijoninės sekundės dalelės!

(Bus daugiau)

Keliaujant yra daug

saugiau, kada su savim turite

BLUE CROSS kortelę

KELIAUJANT, jūsų Blue Cross kortelė yra leidimas ligoninės priežiūrai — namuose, ar užsienyje.

Mes mokėjome už ligoninės patarnavimus mūsų klientams kiekvienoje Amerikos valstybėje, ir daugumoje užsienių valstybių, tarp jų, Brazilija, Švedija, Prancūzija, Libanas, Trinidadas, Japonija, Bahamas — net ir Grenlandija.

Jei jums reikės ligoninės patarnavimo keliaujant, tik paduokite savo Blue Cross kortelę. Ji jus atpažįsta, įrodo jūsų kreditą, ir jums pašalina rūpesčius.

Jūsų Blue Cross iš Northeast Ohio kortelė suteikia

jums pilnus sutarties patarnavimus bet kurioje Blue Cross ligoninėje. Jei, skubiame reikale, jums reikia patarnavimo su Blue Cross ligoninėje, mes duodame piniginių paskyrimą.

Dėl pilnesnės informacijos, rašykite mums, kad atsiųstumėm knygelę "Your Hospital Admission Away From Home". Tą knygelę jums atsiųstume ir prašome neužmiršti savo Blue Cross kortelę visad nešiotis.

Blue Cross of Northeast Ohio

SPONSORED BY THESE NON-PROFIT HOSPITALS:

CLEVELAND

Booth Memorial
Cleveland Clinic
Cleveland Metropolitan General
Florence Crittenton Home
Evangelical Deaconess
Fairview Park
Forest Hill
Grace
Jewish Convalescent
Lutheran
Mt. Sinai

Polyclinic
St. Alexis
Saint Ann
St. John's
St. Luke's
St. Vincent Charity
Mary B. Talbert
University (Babies and Childrens, Hanna House, Hanna Pavilion, Lakeside, MacDonald House, Benjamin Rose)
Woman's

CLEVELAND SUBURBS

Bay View Hospital
Bedford Municipal
Brentwood
Doctors
Euclid-Glenville
Garfield Heights
Huron Road
Lakewood
Marymount

Rainbow
Southwest Community
Suburban Community

AKRON

Akron City
Akron General
Children's
St. Thomas

MANSFIELD
Mansfield General

NORTHEAST OHIO

Amherst — Amherst
Ashland — Samaritan
Ashtabula — General
Barberton — Citizens
Chardon — Corey
Conneaut — Brown Memorial
Cuyahoga Falls — Green Cross
Elyria — Memorial
Geneva — Memorial of
Lodi — Lodi Community
Lorain — St. Joseph

Loudonville — Kettering
Medina — Community
Oberlin — Allen Memorial
Orrville — Community Osteopathic
Orrville — Dunlap Memorial
Painesville — Lake County Memorial
Ravenna — Robinson Memorial
Shelby — Memorial
Wadsworth — Municipal
Willard — Municipal
Wooster — Community

• Dvi lietuviškos šeimos sukuriamos šį šeštadienį, birželio 27 d. Jos yra: Aldona Malcanaitė su Juozu Grina. Jų sutuoktuvės įvyksta šv. Jurgio parapijos bažnyčioje 10 val. ryto. Vaisės 6 v. vak. Shaker-Lee salėje.

Eglė Civinskaitė su Vytautu Mulioliu. Jų sutuoktuvės įvyksta šv. Jurgio parapijos bažnyčioje 11 val. ryto. Vaisės 7 val. vak. Lietuvių salėje.

Reikia pasidžiaugti, kad jaunieji aktyvūs lietuviškoj veikloj, ypač skautų akademikų eilėse. O vienas iš jų — Vytautas Muliolis yra buvęs nuolatinis Dirvos talkininkas ir savo nuoširdžiu darbu nemažai prisidėjęs prie jos įsistiprinimo.

Naujoms lietuviškom sėmoms linkime geriausios laimės ir aktyvaus darbo lietuviškose organizacijose.

• Tradicinės Lietuvių Dienos sportinės varžybos bus pravestos ir šiais metais. Jos įvyks sekmadienį, birželio 28 d. Varžybos bus vykdomos įvairiose amžiaus grupėse: berniukams ir mergaitėms. Jaunimas kviečiamas gausiai dalyvauti ir atsivežti sportinę aprangą.

• Mikas Eimontas birželio 12 d. gavo gydytojo diplomą valstybiniam Ohio universitete, Columbus. Praktika atliks St. Luke's Hospital, Clevelando priemiestyje. Jo žmona — Daina Sukarevičiūtė, tuo pat laiku ir tame pat universitete, baigė galeistingųjų seserų skyrių ir gavo registruotos galeistingosios sesers diplomą.

• Įvairių tautų pasirodymas su savo originaliais tautiniais darbais šį šeštadienį ir sekmadienį vyksta Arcadoje, miesto centre tarp Superior ir Euclid. Lietuviai turi 138 langą. Jį įrengė Bendruomenės pirmoji apylinkė.

• Dalia Koklytė baigė Mount St. Joseph College ir gavo chemijos studijų diplomą.

• Clevelando Lietuvių Bendruomenės I-ji apylinkės valdyba iš turimų lėšų šiais metais lietuviškoms organizacijoms ir institucijoms paremti paskyrė: lietuviškos mokyklai \$100,00, Lietuvių Radio Klubui 475,00, Lietuvių Kultūros Fondui \$50,00, Lituanus žurnalui \$50,00, Vasario 16 gimnazijai \$35,00.

Be to, I-ji apylinkė \$45,00 auką parėmė Lietuvių Sporto Klubą Žaibas sportininkes Amerikos pirmenybių tinklinio varžybose; \$15,00 paskyrė A.R.K.F. Jaunimo stovyklai, \$10,00 Lietuvių krepšininčių išvykai į Pietų Ameriką paremti, o valdybos pirmininkas J. Virbalis uoliai rūpinasi ko daugiausia lėšų Clevelande sutelkti į kelionę. Valdyba yra nutarusi suteikti paskolą sporto klubui Žaibas rengiant sporto rungtynes š. m. liepos mėn. 4, 5 dienomis, globoti ir organizuoti, J. Zilionis apylinkės kultūrinį reikalų vadovas, įgaliojamas rūpintis organizacinio komiteto sudarymu.

• Mirga Dabrikaitė baigė Notre Dame College ir gavo mokytojos diplomą.

• Sportininkams reikia nakvynių. Į 9-sias Sporto Žaidynes atvyksta n č i a m jaunimui reikalinga nakvynių. Prašome neatsisakyti atvykstantį jaunimą pri-glausti.

Galintieji priimti praneškite Audronei Gelažytei, tel. IV 6-1885, C. Modestavičiui tel. PO 1-3437, M. Mazoliauskaitei tel. PO 1-2082 ar kitiems Organizacinio Komiteto nariams arba sportininkams.

• Pradedam Balso piniginę rinkliavą. Remdamiesi IX BALFO seimo priimta rezoliucija, trys Balso skyriai Clevelande nutarė piniginį vajų pradėti birželio mėn. 15 d.

Visus kviečiame prie šios rinkliavos aukomis ir darbu prisidėti. Aukokim Balfui!

IŠNUOMOJAMAS

5 kambarių butas. Kreiptis į savininką, 7605 Superior Ave. Tel. WH 2-7405. Šaukti vakarais po 7 v. v.

PARENGIMAI

CLEVELANDE

* Rugsėjo 5 d. Lake Shore Country Club patalpose Amerikos Lietuvių Sandara 16 (Clevelande) kuopos banketas. Pradžia 8 val. vakaro.

* Rugsėjo 12 d. Spaudos balius, rengiamas Dirvos, prie staliukų didžiojo Slovenian Auditorium salėje.

* Rugsėjo 19 d. D.L.K. Birutės Karių Šeimų Moterų D-ja ruošia 8 d. rugsėjo minėjimą - vakarą.

AKRONE

* Birželio 28 d. ALTo gegužinė Trumpicko sode, 773 Bisson Ave., Akron.

* Liepos 4 d. SLA 198 kuopos gegužinė S. Luko sodyboje, 3758 Johnston, Barbarton, Netoli nuo Rt. 21.

* Liepos 26 d. Amerikos Lietuvių Piliečių Klubu gegužinė Roma Park ant Rt. 18, į vakarus nuo Akrono.

on AUTO INSURANCE

Telefono - pašauki m a s Jums gali sutaupyti daug dolerių apsidraudžiant Amerikos vienoj didelėj draudimo įstagoj. Pašaukus jokio įsipareigojimo.

PAULINA MOZURAITIS-BENNET Insurance Agent 13706 Benwood Ave. Cleveland 5, Ohio SK 1-2183

Pirmoji Clevelando Lituanistinių mokyklų šventė praeitą sekmadienį į Niaurų ūkį sutraukė nemažą būrį svečių. Po jungtinio abiejų mokyklų parado ir trumpos oficialiosios dalies, mokytojų vadovaujami mokiniai pasirodė su tautiniais šokiais, kanklėmis, deklamacijomis ir dainomis, o vėliau, apdovanoti saldainiais, linksmi pažaidė pievelėse po medžiais. Nuotraukoje: mok. J. Kazėnui diriguojant, mažieji dainuoja Leiskit į Tėvyne.

P. J. KERSIS
609 Society for Savings Bldg. — Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1773
REZIDENCINJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiesčiuose, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudos-insurance reikaluose.
Sutaisau paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JUOZO MIKONIO NAMŲ PIRKIMO-PARDAVIMO ĮSTAIGA
EAST SHORE REALTY
780 East 185th Street
Telef. IV 1-6561. Namų telef. MU 1-2154
Jūsų patarnavimui atidaryta kiekvieną dieną. Mes tarpininkaujame namus įsigyti ten, kur Jūs pageidaujate.
Namus įsigysi — niekad nesigailėsi!

LIETUVIŲ KLUBAS
6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143
Lietuvių Klubu Direkcija visus lietuvius ir jų draugus kviečia nepamiršti 1959 m. lietuvių klubo.
Praleiskite laisvalaikį su savais savuose namuose. Klubas turi įvėdę garsiakalbius. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlės. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.
Atsilankę neapsiriksite, visi patogumai Jums.

I. J. SAMAS JEWELER
Sveicariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.
7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

EAST CLEVELAND - EUCLID & SUPERIOR AVE.
SAVINGS EARN OPEN EVERY SATURDAY UNTIL NOON
3 1/2 % SUPERIOR SAVINGS
ACCOUNTS INSURED TO \$10,000
HOME AND REMODELING LOANS
CORNER 68TH - SUPERIOR AVENUE

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES
Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

ŠI SEKMADIENI, 1959 m. birželio 28 d.
VISI VYKSTAME Į
SEPTINTĄJĄ LIETUVIŲ DIENĄ
Diamond Lake vietovėje
Įdomi programa. Kalbės svečias iš
Pittsburgho kun. A. Sušinskas.
Pradžia 1 val. po pietų.
Vieta lengvai randama. Iš Clevelando
Mayfield Rd. vykti į rytus 322 keliu.
Prie įvažiavimo dešinėje pusėje bus rodyklės, vedančios į Lietuvių Dieną.

Nori namo paliai parką, Tuoju šauki Mr. Garka...
200 NAMŲ PARDAVIMUI
ŠIOS SAVAITEŠ SPECIALUS
6 kamb. 1 šeimos namas ant didelio (100x200), medžiais apaugusio, sklypo. 2 garažai. Privatus paplūdimys. 40 min. nuo miesto centro, prie Lake Shore Blvd. Kaina tik \$13,900.
2 krautuvių ir 4 butų mūrinis apartamentas fronte ir 2 šeimų (5x5) užpakalyje. Individualus šildymas. 4 mašinų garažai. Metinės pajamos \$6,000, St. Clair ir E. 129 St. rajone. Kaina \$41,000.
3-jų miegamų 1-me aukšte (pusiau užbaigti 2 antrame) mūrinė bungalow tipo rezidencija. Naujos parapijos rajone (tarp E. 185 St. ir E. 200 St.). Visame name air conditioning. Padalytas sklepas, 2 garažai. Sklypas 50x125. Puikiame stovyje. \$25,000 klasėje.
5 kamb. mūrinis Euclid Beach rajone, garažai, gaso šildymas. Arti susisiekimo. Kaina \$14,300.
Mes imame namus pardavimui ir maišytuose rajonuose.
Jūsų patogumui 3 Betty HANSEN Ofisai Clevelande.
Pirkimo ar pardavimo reikalais šaukite mūsų atstovą Mr. Anthony Garką, 1247 Hayden Ave., East Cleveland. Tel. UL 1-6150 ar namuose MU 1-1644.
BETTY HANSEN REAL ESTATE CO.

BEFORE YOU BORROW TO BUY A HOME
GET OUR LOW RATES AND HELPFUL TERMS
OUR ESCROW SERVICE PROTECTS YOU WHEN BUYING OR SELLING REAL ESTATE
The Cleveland Trust Company
65 CONTINENTAL BANKS FOUNDED 1804
EVERY BANKING SERVICE
THE BANK FOR ALL THE PEOPLE

DIDZIAUSIA, PATIKIMIAUSIA, SU 25 METŲ PRAKTIKA, APMUITINTŲ SIUNTINIŲ Į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR VISUS RUSIJOS KRAS TUS, PERSIUNTIMO ĮSTAIGA.
SU INTURISTO LEIDIMU
GLOBE PARCEL SERVICE Inc.
Siuntiniai pilnai apdrausti, gavėjas nieko neturi primokėti.
Siuntėjai įsitikino, kad per GLOBE PARCEL SERVICE INC. siunčiami siuntiniai, greičiausiai, tvarkingiausiai pasiekia adresatą. Prašykite, prisiųsime katalogus su pilna informacija, drabužių bei avalynės dydžių Nr., iš rusiškų į amerikietiškus. Ir kainoraščius, kiek už kurį daiktą reikia mokėti maito.
Siuntėjų patogumui įstaigoje turime gerų vilnonių ir rajoninių medžiagų, odų, batukų, vilnonių skarų, skarelių, skustuvų, plaukams kirpti mašinėlių, stikliui deimanto rėžtukų, lovatiesių ir t.t. Garantuojame, kad niekur kitur, už tokias žemas kainas, šių prekių negalėsite nupirkti. Šios prekės parduodamos tik siuntėjams.
Sios įstaigos tarnautojai lietuviai.
Darbo valandos: Kasdien nuo 9:30 - 6.
Trečiadieniais 9:30 - 8. Šeštadieniai 9 - 3.
A D R E S A S :
GLOBE PARCEL SERVICE INC.
1313 Addison Rd.
Corner Superior Ave. & E. 71 St.
Tel. UTah 1-0806 & UTah 1-0807
SIUNTINIAI SIUNČIAMIS TIESIOG IŠ CLEVELANDO.

Grupė clevelandiečių, praeitą sekmadienį dalyvavusių išvykoje su inž. Pautieniaus vadovaujamais budžiais Huntington parke.

DIRVA

THE FIELD

Kas ir kur?

Ciceriečiai gamtos prieglobstyje

• Dr. V. Čepas liepos 17 d. išvyksta į pasaulinę skautų jamboree Filipinuose. Jis ten atstovaus egzilus skautus, kurių jis yra generalinis sekretorius. Taip pat savaitę sustos Indijoje.

Bostono skautės ir skautai, drauge su tėvų komitetu, liepos 11 d. Tautinės Sąjungos namuose rengia Dr. V. Čepui išleistuves.

• Albertas Tarulis yra paruošęs spaudai knygą "Soviet Policy Toward the Baltic States 1919-1940". Knygą leidžia University of Notre Dame. Išeis dar šį rudenį.

• Adv. Louis Kizas, Cicero, Ill. rinkimuose išrinktas teisėju. Jis kandidatavo respublikonų sąrašuose. Lietuviai tuo džiaugiasi.

ALTS Cicero skyriaus nariai su svečiais praleido karštą birželio 7 d. popietę senų plačiašakių medžių pavėsy. Senų lietuvišku įpročiu, prie gėrybėmis apkrautų stalių, iškylautojai vaišinosi, šnekučiavo ir poilsiauvo. Čia vyrai aptarinėjo aktualias politines problemas, moterys "kedeno" dienos temas ir tarpusavy pagarbiai draugavo. Buvo viešnių net ir iš saulėtos Californijos, tai p. O. Pulkauninkienė. Viešnia vaizdžiai pasakojo, kaip gyvena lietuviai Ramiojo vandenyno pakrantėje. Į šią šeimyninę išvyką buvo atvykę ir ALTS didieji tūzai: inž. E. Bartkus, Centro Valdybos pirmininkas, dr. J. Bartkus, P. Vėbra,

inž. J. Jurkūnas ir kiti svečiai.

Svečius šiltai sutiko ir globojo Cicero skyriaus valdybos nariai: inž. J. Variakojis, J. Činkus, J. Šulaitis ir inž. G. Biskis. Šeiminkams vikriai talkino malonios ponios: A. Šulaitienė ir J. Variakojienė. Pastaroji su loterijos bilietų pirtinėle rankoje, akylai sekė atvykstančius svečius ir tuoj pasiūlė pirkti bilietą. Niekas neatsisakė, nes visus masinio turtingas laimikis: meduolio bonka, pirtinėle pakrauta sūriais, medumi su koriais ir t.t. Loterijos laimėtojus išskyrė — ištraukė bilietus — p. Bartkuvietė. Laimingieji su draugais čia pat savo laimę ir "sutašė".

Iškylautojai, jaukių, šeimyninių nuotaikų gobiami, nenorėjo skirstytis ir tada, kai saulė pasislėpusi už medžių, tamsiais šešėliais jiems pamojavo. **Neringa**

DIRVOS SKAITYTOJAMS CICERO, ILL.

Gauname laišku iš mūsų skaitytojų, gyvenančių Cicero, Ill., kad mes neteisingai adresuojame jų laiškus. Būtent, Cicero gyvenantiems skaitytojams adresuojame: Chicago 50, Ill.

Tai darome pašto patvarkymu ir taip adresuojami laikraščiai greičiau pasiekia skaitytojus. Tokį pašto patvarkymą jau esame gavę prieš pusantros metų ir taip esame paprašyti atteitytvarkytis.

Dirvos administracija

CHICAGO

BAISIOJO BIRŽELIO MINĖJIMAS

Amerikos Lietuvių Bendruomenės East Chicagos apylinkės valdybos pastangomis baisiojo birželio minėjimas įvyko birželio 14 d., Švento Pranciškaus Parapijos salėje. Jį atidarė East Chicagos apylinkės valdybos pirmininkas Antanas Juodvalkis ir paprašė susirinkimo atsistojimų pagerbti žuvusius Lietuvius kankinius.

Minėjimo pagrindiniu kalbėtoju - paskaitininku buvo pakviestas Tautinės Sąjungos vicepirmininkas Jonas Jurkūnas.

Meninę programos dalį "Pasilaptingoje Zonoje", išpildė East Chicagos apylinkės meno mėgėjų grupė, kuriai vadovauja Zigmantas Moliejus.

Po minėjimo programos išpildytojai buvo kukliai pavaišinti. Vaisių metu pasidalyta tos dienos išpūdziais.

• **Atsiųsta paminėti "Tautos praeitis"**, I-tomas, knyga 1. Turinys: Sovietinė Lietuvos istorio grafija (kun. V. Bagdonavičius), Seniausi lietuvių pinigai (J. K. Karys), Blaivybės sąjūdžio metaliniai dokumentai (Dr. A. M. Račkus), Ar etruskai mums giminingi (kun. K. A. Matulaitis), Palangos progimnazija ir jos

Tautinės Sąjungos Cicero skyriaus suruoštos gegužinės dalyvių dalis. Iš kairės: A. Traška, R. Traškaitė, A. Traškienė, Dr. J. Bartkus, E. Bartkienė, inž. E. Bartkus, O. Pulkauninkienė ir D. Bartkienė.

OKUPANTŲ AKCIJĄ PERĖMĖ VIENYBĖ

Pranešimas lietuvių spaudai

Lietuvos Nepriklausomybės Talkos Valdybos nariai, — Vaclovas Alksnis, Lietuvos Laisvės Kovotojų Sąjungos atstovas, Bronius Bieliukas, Lietuvių Rezistencinės Santarvės atstovas, Bronius Nemickas, Lietuvių Tautinio Sąjūdžio pirmininkas, ir Leonas Virbickas, Lietuvos Atgimimo Sąjūdžio pirmininkas, — ryšium su Vienybė iš komunistų Tiesos perkeltais ir dar suktais "patobulintais" montažais 1959 m. birželio 20 dieną New Yorke padarė tokį pareiškimą.

"Lietuvos okupantų Vilniuje leidžiamoji Tiesa emė spausdinti prieš 14-19 metų buvusių NKVD suimtų lietuvių tardymo protokolų ištraukas, sumontuodama iš jų vadinamus "raštus tary-

biniam organams". Sumetimai, kuriais tati daroma, mums ne visai suprantami. Tačiau nėra jokių abejonių, kad tuo siekiama kurių nors užmačių, tarnaujančių ne lietuvių tautos, bet okupacinio režimo labui.

Okupantų laikraštis, pradėdamas tą akciją nuo Maskvos (Lubiankos ir Butyrkų) kalėjimuos 1940 m. NKVD-istų vykdyto Vinco Rastenio tardymo protokolų, iš jų melagingai padaro jau tariamo "rašto tarybiniam organams" montažą, sąmoningai nuslėpdama s faktą, kad tai yra tardymo protokolų bolševikiškai "apdorotos" ištraukos, tuo norėdamas, aplinkybių nežinantiesiems sudaryti įspūdį, lyg tai būtų savo noru ir laisva valia parašytas pranešimas Lietuvos okupanto įstaigoms apšviesti.

Esame labai nustebinti, kad laisvajame pasaulyje šią Lietuvos okupanto akciją, nukreiptą prieš lietuvius, nesuprantamais sumetimais perėmė ne įprastinės bolševikinės agentūros, bet Vienybės laikraštis, ligi šol,

atrodo, stovėjęs Lietuvos okupantui priešingame fronte. **Vienybė** pasišovė ne tik perspausdinti okupantų laikraščio skelbiamą sumontuotą tekstą (tas galėtų būti pateisinama informacijos sumetimais ir gal patarnautų net okupantų užmačioms atremti, jei būtų čia pat atitinkamai paaiškinamos aplinkybės), bet pasistengė tą dalyką patiekti Lietuvos okupanto geidžiamoje dvasioje, bet daug rūpestingiau ir išradingiau panaudodama turimas priemones ir dar "p a t o b u l i n d a m a" Tiesos montažą bolševikų tendencijai sustiprinti.

Nustebinti Vienybės pasišovimu perimti ir laisvajame pasaulyje, tarp Lietuvos laisvės siekiančių lietuvių, testai Lietuvos pavergėjo akcija, dar gabiau už bolševikų "išstobulintą" savo montažo priemonėmis, laikome apgailėtiniu ir smerktinu reiškiniu, tarnaujančiu okupantui užmačioms ir kenkiančiu lietuvių tautos laisvės kovai, siekiant kompromituoti joje aktyviai dalyvaujančius lietuvius".

Amerikos Lietuvių Gydytojų suvažiavimas Clevelande

Šiais metais Amerikos Lietuvių Gydytojų Draugijos suvažiavimas įvyksta Clevelande, Sheraton-Cleveland Hotel, rugsėjo 5-6-7 dienomis. Suvažiavimo šeiminkais yra Ohio Lietuvių Gydytojų Draugija.

Laukiama atvykstant apie 120 gydytojų iš Amerikos ir Kanados. Yra numatyta plati mokslinė programa, kur bus apie 20 kalbėtojų. Bus iškilmingai pa-

dėti vainikai prie Dr. Basanavičiaus ir Dr. Kudirkos paminklų Lietuvių Daržely. Suvažiavimo proga įvyks status koncertine dalimi. Meninei programai atlikti pakviesti: Aldona Stempužienė, pianistas A. Kuprevičius ir smuikininkė Kuprevičiūtė-Bergienė. (A)

NAUJAS "Į LAISVĘ" REDAKTORIUS

Ilgus metus buvęs "Į Laisvę" žurnalas vyr. redaktorium prof. J. Brazaitis iš pareigų pasitraukė.

Naujuoju "Į Laisvę" vyr. redaktoriumi yra pakviestas Dr. Vytautas Vardys, šiuo metu dėstąs politinius mokslus Wisconsin Universitete, Milwaukee.

Naujuoju "Į Laisvę" administratoriumi pakviestas inž. V. Naudžius, 1936 So. 49 th Ave., Cicero 50, Ill.

Pažymėtina, kad "Į Laisvę" žurnalas nesivėlė į partines polemikas, reiškę savo mintis drąsiai ir pozityviai. Dėka didelio buvusio redaktoriaus takto ir sugėbėjimų, šiame žurnale susitelkę gražūs būrys visų pakraipų bendradarbių, ypač iš jaunimo tarpo.

"Į Laisvę" sakosi likianti ir toliau svetima partiniam sektantizmui, moraliniam farizjavizmui ir būsiąs atviras visoms gyvosios dvasios ir konstruktyviosios minties apraiškoms. (A)

SPAUDA

NAUJIENOS NENORI ATSLIKTI

Naujienos kažkaip nepasiskubino perspausdinti iš Tiesos ten prieš mėnesį paskelbtų V. Rastenio tardymo protokolų ištraukų. Šį kartą jas pralenkė Vienybė. Pralenkė ne tik perspausdinimo faktą, bet ir uolionis pastangomis atlikti Bimbai su Prūseika derėjusių uždavinių.

Pagaילו Naujienoms, kad taip atsitiko. Tad šokos vytiš Vienybė ir "nagrinėti": ar tas raštas tikras, jei tikras, tai kodėl Rastenis rašė, ar jį kankino ar ne, ar jis rašė tiesą ar netiesą, ar norėdamas įsuteikti sovietų žvalgybai, ar laukė kokio atlyginimo...

Žodžiu sakant, apžvalgininkas iš savo pakaušio išsipešė plauką, įsimetė sriubon ir ieško: ar yra sriuboj plaukas, ar ne?

O paieškoti čia reiktų ko kita. Kam įsuteikti norėdami ar iš ko atlyginimo laukdami Vienybės ir Naujienų redaktoriai taip entuziastingai įsijungė kompartijos užveston akcijon?

Cicero aukšt. lituanistinės mokyklos abiturientės Zita Švedaitė ir Onutė Kreivėnaitė. Ši mokykla neseniai baigė trečiuosius mokslo metus. Nuotrauka Ed. Šulaičio.

Dail. Vladas Vijeikis kalba Chicagos ir Cicero lituanistinių mokyklų mokiniams, lituanistinių dalykų konkurso laimėtojams. Nuotrauka Ed. Šulaičio.

• Paskutiniu metu Lietuvių Fronto Bičiuliai tremtyje persiorganizavo. Sudarytas organas, jungiantis visų kontinentų LF bičiulius. Tas organas vadinasi LFB Taryba. Gegužės mėn. įvyko visuotiniai rinkimai korespondenciniu būdu. Į Tarybą išrinkti: Prof. dr. J. Brazaitis, Dr. A. Maceina, Dr. J. Girnius, Dr. Z. Ivinskis, Dr. J. Kazickas, kun. K. Balčys, S. Barzdukas, Dr. P. Padalis, L. Prapuolenis.

Ta pačia proga buvo išrinkta Amerikos ir Kanados LFB valdyba: Dr. J. Brazaitis, Dr. P. Kisielius, S. Daunys, Dr. J. Kižys, L. Prapuolenis, Dr. K. Ambrozaitis ir Dr. V. Majauskas. Valdybos būstinę iš New Yorko numatoma perkelti į Chicagą.

Staigesnių posūkių LFB veikloje artimu laiku nenumatoma.

A. A.

ministeriui VYTAUTUI GYLIUI,

Lietuvos Generaliniam Konsului Kanadoje, mirus, Ponią V. GYLIENĘ liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame

V. ir M. Meiliūnai

A. A. min. VYTAUTUI GYLIUI,

Lietuvos Generaliniam Konsului Kanadoje, mirus, jo žmonai gilaus liūdesio valandoje nuoširdžią užuojautą reiškia

Kanados Lietuvių Tautinės S-gos Centro valdyba

A + A

Ministeriui Vytautui Gyliui mirus,

Ponią V. GYLIENĘ liūdesio valandoje nuoširdžiai užjaučiame

Dalia ir Jonas Maurukai

Gilaus skausmo prislėgtas

Kavaliauskų ir Baškių šeimas,

med. doktorantei AKYTEI KAVALIAUSKAITEI Vokietijoje mirus, nuoširdžiai užjaučia

ALT Sąjungos Worcesterio Skyrius

Dirvą pasiūlyk savo kaimynui susipažinti